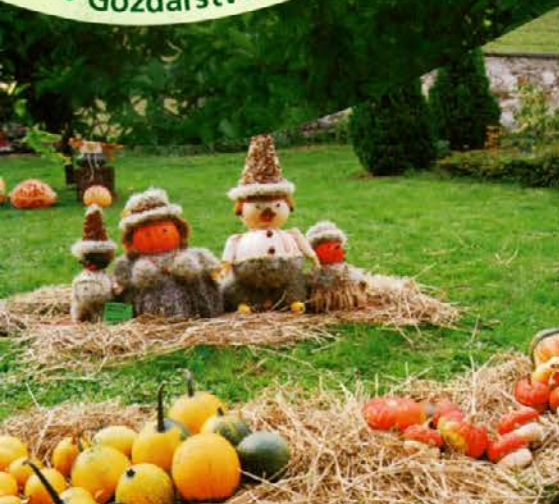

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

• Gozdarstvo • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo • Lesna industrija • Šparovni kotiček

Utrinki s prireditve ob 40-letnici Viharnika

Ida Robnik, foto: Primož Podjavoršek

4^{let}
50

Letošnjega srečanja upokojenih koroških gozdarjev se je udeležilo rekordno število nekdanjih delavcev v gozdarstvu in njihovih partnerjev. Prireditev je bila 18. septembra v šotoru pred upravno enoto Mestne občine Slovenj Gradec. Tudi letos so se začeli zbirati že ob 10. uri zjutraj. Druženje so si popestrili z glasbo ter jedačo in pijačo, večina njih pa je ostala na popoldanski prireditvi ob 40-letnici izhajanja Viharnika

Gozdarji so pripravljali »friko« za vse obiskovalce in mimooidče

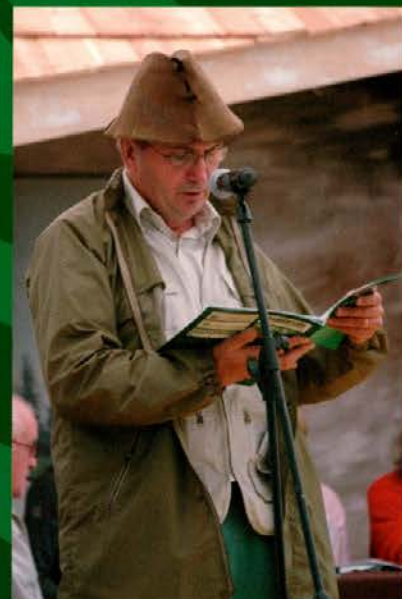

Začetek prireditve je s pesmijo naznanil gozdarski pevski zbor Stezice

Odlomke besedil iz Viharnikov so brali – z leve: Gorazd Mlinšek, Franc Jurač, Marta Krejan, Milena Cigler, Zlatko Verzelak/Franc Vezela, Anica Kumer

Gorazd Mlinšek je prebral uvodni del besedila »Vihar nad Olševo«, objavljenega na prvi strani prve številke Obvestil, kasneje Viharnika

Program je s pesmijo
in glasbeno spremljavo
popostrila skupina
Franc & Roses

Prireditev je spremljalo veliko
povabljenih gostov

Bojana Jordan in Alja
Primožič sta s pesmijo
»Nora je misel« Elde
Viller razvneli srca
obiskovalcev

Priveditev so zaključili plesalci skupine KUD Gozdar

4^{let}
40

Viktor Robnik, župan občine Mislinja, in Matjaž Zanoškar, župan MO Slovenj Gradec, v pomenku

Levo Bruno Zagode, direktor Smreke Gornji Grad, desno Silvo Pritrznik, direktor GG Slovenj Gradec, d. d.

Novinarsko konferenco in prireditev je vodila Mira Jeromel - levo. Ob njeje so Milan Tretjak, Ida Robnik in Silvo Pritrznik

Čestitke snovalcem jubilejnega Viharnika

Iskreno čestitam vsem snovalcem in oblikovalcem jubilejnega Viharnika ob štiridesetletnici obstoja. Zasluge za obstoj Viharnika ima predvsem Silvo Pritrznik, direktor GG Slovenj Gradec, ki je veskozi finančno in vsebinsko podpiral izhajanje revije, ki z bogato vsebino danes seznanja širok krog bralcev na Koroškem. Posebno priznanje pa si zasluži urednica Ida Robnik za domiselno in učinkovito sestavo te jubilejne izdaje naše revije in tudi za sestavo programa prireditev ob jubileju.

Hubert Dolinšek

Uršlja gora med preteklostjo in prihodnostjo

Branko Gradišnik, vodja odseka za gozdnogospodarsko načrtovanje

Foto: Gorazd Mlinšek

Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec, je v sklopu priprav na obnovo Gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote Ravne organiziral delavnico z naslovom „Uršlja gora med preteklostjo in prihodnostjo“.

Delavnica je bila izvedena v torek, 30. 9. 2008, v čudovitem okolju kmetije Ošven pod Uršljo goro. Poleg strokovnih delavcev Zavoda za gozdove Slovenije so se delavnice udeležili predstavniki Zavoda RS za varstvo narave, lokalnih skupnosti, planinskih društev, lovskih družin, Regionalne razvojne agencije Koroške, podjetja Ivarčko, d. o. o., kolesarskih društev idr. Skupno je bilo na delavnici 27 udeležencev.

Po predstavitvi strokovnih referatov (Zavod za gozdove Slovenije, Zavod RS za varstvo narave) in ideje o bodočem razvoju turistično rekreativnega centra Ivarčko so udeleženci, ki so bili razporejeni v skupine, na delavnici aktivno sodelovali.

Kot **najpomembnejši in najpogosteje obiskan prostor so opredelili gozdne površine**, ki predstavljajo okolje za vse dejavnosti, ki se v tem prostoru pojavljajo. Drugi pomembni elementi tega prostora so še planinske, pohodne in poučne poti, greben Uršlje gore in druge negozdne enklave (travniki, pašniki) ter specifični rastlinski in živalski habitati (Plešivška barja).

Dosedanje primernost in usklajenost rab prostora pod Uršljo goro so udeleženci delavnice ocenili kot srednje dobro (ocene med 4,5 in 7,5 na lestvici med 1 in 10). Kot **negativni dejavniki razvoja** so bili posebej poudarjeni trendi zaraščanja negozdnih površin, vključno z grebenom Uršlje gore, ter nekontrolirana vožnja z avtomobili, motorji, motornimi sanmi in gorskimi kolesi. Ohranjena narava in lepota krajine, skozi katero so speljane številne poti, ter uspešno strokovno gospodarjenje z gozdovi so bili izpostavljeni kot **najbolj pozitivni dejavniki v prostoru**.

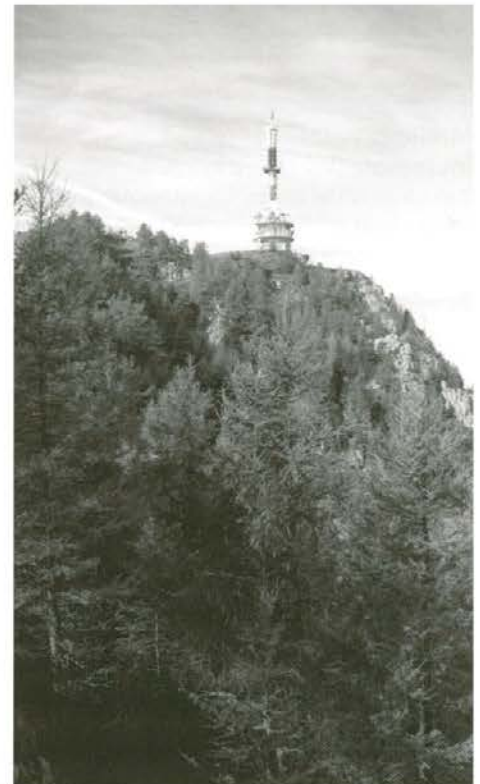

Gozdarski udeleženci na delavnici o Uršlji gori pri Ošvenu pod Uršljo goro

Udeleženci delavnice so določili najpomembnejše usmeritve za ravnanje s tem prostorom v prihodnosti:

- ohranjanje obstoječih negozdnih površin in preprečevanje zaraščanja vrha Uršlje gore,
- ohranjanje biotske pestrosti, varovanje naravnih vrednot ter izboljšanje življenjskih razmer redkih in ogroženih vrst,
- prilagoditev intenzivnosti gospodarjenja z gozdovi in gozdnim prostorom naravnim danostim in drugim uporabnikom prostora.

Udeleženci so pozitivno ocenili pobudo Zavoda za gozdove Slovenije, da se srečajo različni uporabniki prostora. Izpostavljena je bila potreba po usklajevanju vseh pristojnih služb in strokovnih institucij pri reševanju problemov in razvojnih pobud, ki se v prostoru pod Uršljo goro pojavljajo.

Vrh Uršlje gore

Zaraščajoči vrh Uršlje gore

Informativni gozdarski storži v juliju, avgustu in septembru

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.,
 Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Foto: Gorazd Mlinšek

Minilo je poletje, ki je bilo meteorološko zelo pestro. Zaznamovale so ga številne nevihte, med njimi tudi posamezna neurja, spremljana z orkanskim vetrom in uničujočo točo na različnih krajih Slovenije. Korošci smo imeli srečo, da nam je narava prizanesla, saj večjih velikopovršinskih vetrolomov in poškodb v urbanih predelih nismo bili deležni. Zanimive pa so bile tudi velike dnevne temperaturne razlike.

V koroškem gozdnogospodarskem območju je v juliju dež (rahlo rosenje, nevihte kratkotrajno in daljše) padal v petnajstih dneh. Nevihte so prevladoval predvsem v popoldanskih urah in ponoči. Močnejši nalivi so bili 6., 7. in 8. julija 2008, a pri nas niso povzročili večje škode. Sunki vetra pa so povzročili večje poškodbe v gozdovih Trnovske planote (okoli 40 000 m³ vetroloma), v Istri, Zasavju, na Primorskem, Štajerskem in v Prekmurju (veter, toča). Narava se je razbesnela in razvila orkanski veter v popoldanskih urah 13. julija predvsem v občinah Kamnik in Gornji Grad. Veter je podrl, polomil in prelomil čez 400 000 m³ dreves, odkrival pa je tudi strehe.

Posamezni lastniki so ostali brez zelene banke, katera je v hribovskih in gorskih predelih zelo pomembna za obstoj kmetij. Zelo veliko škodo so imeli tudi v drugih krajih Slovenije. V Gozdnogospodarskem območju Slovenj Gradec je veter v tem obdobju povzročil

Gojitelji in tehnologi ZGS na vetrolomni površini na Črnicu

manjše vetrolome (skupinsko in posamezno) v občini Mislinja (Paški Kozjak, Paka) in poškodbe na prometnicah (tudi v občini Dravograd). Močnejše je veter pihal še 23. julija v Zgornji Mežiški dolini (Podpeca, Koprivna), vendar večjih poškodb na gozdnem drevju ni povzročil (posamezna podrta drevesa). V juliju so bile najnižje jutranje temperature od 10 °C (7. junija okoli 7 °C) do 18 °C, najvišje dnevne temperature pa od 17 do 30 °C. Letošnji avgust je bil lep. Na Koroškem so prevladovali predvsem jasni do delno jasni dnevi z vmesnimi kratkotrajnimi oblačnostmi in posameznimi kratkotrajnimi nevihtami. **Morda je na lepo avgustovsko vreme vplival delni lunin mrk 1. avgusta, ki smo lahko v Sloveniji opazovali med 11.00 in 13.00 uro.** Obilnejši dež nas je močil 2. avgusta (Peca, Strojna, Uršlja gora, na Dolenjskem toča), 8. avgusta (lokalne nevihte, neurje s točo je prizadelo Ljubljano z okolico, Primorsko, Notranjsko ...), v večernih urah 15., 20., in 24. avgusta (toča v Blagovici, v Slovenski Bistrici, okolici Ptuja, ob Dravskem polju ...). Najnižje avgustovske dnevne temperature so se gibale okoli 10 do 18 °C (1. polovica avgusta), sonce pa je segrelo zrak na 20 do 31 °C (4. avgust). Zelo hladen in časovno bolj moker je bil prvi jesenski mesec, ki pa je dobil v višjih predelih tudi zimsko obleko. V devetih septembrskih dneh smo se Korošci skrivali pred nevihtami, daljše deževno obdobje je trajalo od 13. do 15. septembra. Močnejše nevihte smo v septembru na Koroškem registrirali 8. in 12. avgusta. 12. avgusta so imeli večje težave v Mariboru

in okolici (toča in močan veter) in lokalno drugje po Sloveniji. močnejše pa je zapihalo pri Kajzerju v Stražišču, kjer je vrtinec vetra podrl in polomil 1 hektar gozda (350 m³ drevja). Drugje v območju ni bilo vremskih težav. Po 13. septembru je nastopilo hladno obdobje. 15. septembra je sneg pobelil vrhove planin nad 1200 m nadmorske višine. Snežna odeja je bila na vrhu Pohorja debela 4 prste (okoli 5 cm), na Peci še več. Vrhovi Uršlje gore in drugih hribov so ostali zasneženi nad nadmorsko višino 1300 m še 16. septembra. V drugi polovici septembra so bile najnižje dnevne temperature v dolini od 0 °C do 10 °C, v prvi polovici septembra pa okoli 15 °C. Najvišje septembrske dnevne temperature so bile od 10 do 28 °C (7. september). Hladne noči in jutra (lokalne slane) so vplivali na posamezne listavce v višjih nadmorskih višinah, da so se jim pričele barvati krošnje. 23. september, prvi jesenski dan, je bil na Koroškem bolj vlažen, zaznamovale so ga rahle lokalne nevihte.

In kaj se je dogajalo v počitniško obarvanih mesecih juliju in avgustu ter v prvem jesenskem mesecu septembru med koroškimi gozdarji? V državnih gozdovih so izvajali odkazilo (označbo) dreves za posek za leto 2009. **Konec julija in v prvi polovici avgusta smo odkrivali letošnja prva žarišča lubadark. Število žarišč se je povečalo tudi v septembru. Marsikje so se razširila lanskoletna žarišča, še posebno v bližini slabo urejenih lanskoletnih površin vetrolomov in sečišč s slabo**

Mežnarski travnik v Koprivni

izvedenim gozdnim redom. Pojavila so se tudi žarišča v višjih predelih (vpliv segrevanja ozračja, povprečni dvig temperature v višjih predelih nad 1000 m nadmorske višine).

V OE Slovenj Gradec smo konec julija evidentirali skupaj 398 žarišč ali 8672 m³ lubadark (v zasebnih gozdovih 339 žarišč ali 7304 m³, v državnih gozdovih 59 žarišč ali 1368 m³), konec avgusta kumulativno skupaj 556 žarišč ali 12087 m³ (v ZG 475 žarišč ali 10174 m³, v DG 81 žarišč ali 1913 m³) in **zadnjega septembra skupaj 708 žarišč ali 15258 m³ (v ZG 590 žarišč ali 12526 m³, v DG 118 žarišč ali 2732 m³). V letu 2007 smo do zadnjega septembra zabeležili v območni enoti kumulativno 566 žarišč ali 15262 m³ (v ZG 454 žarišč ali 12 812 m³, v DG 112 žarišč ali 2450 m³).**

Vršili smo tudi preglede semenskih sestojev, v katerih nas je zanimalo njihovo

drugih objektih drugod po Sloveniji odškodnin v gozdovih ne bodo izplačali. Je pa ZGS v rekordnem času izdelal sanacijske načrte za ureditev in sanacijo povzročenih vetrolomov in jih predložil Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije za pridobitev dodatnih finančnih sredstev za vlaganje v gozdove.

Gozdarski inšpektor Drago Križan je v sodelovanju z vodjo KE Dravograd Vladom Petričem in vodjo odseka za gojenje in varstvo gozdov na OE Slovenj Gradec Gorazdom Mlinškom v juliju in avgustu izvedel ponovni pregled lesnih skladišč v Otiškem Vrhu. Kontroliral je izvajanje preventivno varstvenih ukrepov na omenjenih objektih. V primerjavi s prejšnjimi leti se je stanje izboljšalo.

Revirni gozdar Miha Kristan je že v avgustu opazil spremembo barve na krošnjah odraslega gozda sitke (smrekova

Vetrolom na Črnicu (posneto 9. 9. 2008)

drevesna vrsta, prenesena iz Severne Amerike z otoka Sitka) na Orlici na Pohorju (Langov gozd), v septembru pa je sledilo odpadanje lubja in sušenje posameznih dreves. Kljub naši oceni, da je sitke in nekaj smrek poškodoval smrekov lubadar, smo poslali v analizo na

Profesor Jurij Diaci ob pomoči domačinov razglablja o gospodarjenju na Sgermovi kmetiji (Orlica)

Raziskovalca dravskih brežin

zdravstveno stanje in semenski obrod posameznih vrst semenskih dreves. Obrod naše najbolj razširjene drevesne vrste smreke je letos slab (lokalno delni obrodi), slabo semeni tudi evropski macesen. Opazovali smo tudi semenenje listavcev v registriranih semenskih sestojih gorskega javorja in velikega jesena. V območju nimamo izločenega semenskega sestoj bukve. Gorski javor (razen posameznih dreves delni obrod) ni semenil, več semena je na posameznih drevesih velikega jesena, katerega pa je napadla gliva *Chalara fraxinea*, o kateri strokovnjaki za rastlinske bolezni v evropskem prostoru vedo zelo malo.

V juniju smo sodelovali v komisiji za ocenitev razvrednotenja gozda zaradi vetroloma, povzročenega 13. julija 2008, in ocenili škodo, katero so prijavili posamezni lastniki v Občini Mislinja. Zaradi ogromnih škod po vetru in neurju na kmetijskih površinah in gospodarskih in

Kravage poziranje pri Savincu pod Uršjo goro

Gozdarski inštitut Slovenije nekaj hroščev in delov poškodovanih dreves. Vzorce je analizirala profesorica entomologije (veda o žuželkah) na Biotehniški fakulteti dr. Maja Jurc in se odločila, da bo še sama pregledala nastalo žarišče in nabrala hrošče na sitkah. Po vsej verjetnosti je sitko napadel mali osmerozobi smrekov lubadar (*Ips amitinus*), ki je pri nas zelo redko prisoten. O ugotovitvah s terena in iz laboratorija bomo v Viharniku še poročali.

Po vsem koroškem gozdnogospodarskem območju smo že od druge polovice maja opazovali spremembe na krošnjah evropskih macesnov. Pojavilo se je osipanje iglic na lanskih in deloma na letošnjih poganjkih. Iglice so na posameznih delih krošenj ali pa po vsej krošnji pričele veneti ali pa neenakomerno spreminjati barvo. »Nezgravžno« obarvani macesni so tudi v gozdovih sosednjih območij in na drugi

strani naše severne meje (Avstrija). Analize vzorcev macesnovih vej iz Gozdarskega inštituta Slovenije še nismo prejeli, po vsej verjetnosti je macesen napadla ena izmed gliv.

12. avgusta smo se člani Koroškega gozdarskega društva srečali na rekreativnem prostoru ob Dravi nedaleč od Mute. Druženje je bilo tudi strokovno podkvano. Sprehodili smo se po Vodni učni poti Dobrova in spoznavali pester obrečni pas Drave.

Na letošnjem Kmetijskem živilskem sejmu je Zavod za gozdove Slovenije opravil razne dejavnosti. 24. avgusta je organiziral 10. sekaško tekmovanje za lastnike gozdov, na katerem je pod vodstvom revirnega vodje Franca Hudrapa in z vodjo KE Prevalje sodelovala tudi ekipa naših lastnikov gozdov. Tudi letos so se izkazali. V brunarici in okoli nje so gozdarji imeli delavnico za otroke. ZGS je sodeloval na posvetu o upravljanju gozdnih, turističnih in drugih tematskih poti. Gozdarji OE Murska Sobota so vse dni prikazovali varno delo v gozdu.

9. septembra smo gojitelji in načrtovalci imeli ločena sestanka v gostišču na Črnicu (prelaz na meji občin Kamnik in Luče). Po končanem sestankovanju smo se odpravili na vetrolomne površine, kjer nam je vodja odseka za gojenje in varstvo gozdov na OE Nazarje Marijan Denša predstavil sanacijski načrt julijskega vetroloma.

13. septembra 2008 smo se srečali pohodniki, ki smo se podali po Gozdni turistični poti Plešivec do Plešivškega mlina, kjer je bila svečana proslava ob uradnem zagonu novega mlinskega kolesa. Po 60 letih obnovljeni mlin zopet melje. Na proslavi je bil govornik tudi vodja KE Slovenj Gradec Avgust Kunc. Po uradni otvoritvi smo hoje željni nadaljevali pot na Vernerco in dalje.

18. septembra 2008 sta dr. Dušan Jurc (GIS) in gozdarski inšpektor Drago Križan ob pomoči mladega gozdarskega raziskovalca Toneta Hauptmana izvajala jesenski zdravstveni pregled sadik v drevesnici Omorika. Pregleda sem se po službeni dolžnosti udeležil tudi avtor Storžev.

Letošnji 18. september je bil za koroške gozdarje zelo svečan. V šotoru pred upravno zgradbo v Slovenj Gradcu so se v dopoldanskem času na letnem srečanju zbrali članice in člani Kluba upokojenih gozdarjev Koroške in prisluhnili predsedniku kluba Jožetu Logarju.

Na Vodni učni poti Dobrova

Jubilanti so dobili simbolične nagrade. V popoldanskem času pa so poleg povabljenih gostov uživali v kulturni prireditvi ob 40-letnici Viharnika.

September je bil tudi mednarodno gozdarsko zaznamovan. 19. septembra 2008 so naše gozdnogospodarsko območje pod vodstvom prof. dr. Jurija Dijača (profesor za gojenje na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive naravne vire Biotehniška fakulteta), Toneta Lesnika (vodja oddelka za stike z javnostjo ZGS) in Zorana Grecsa (oddelek za gojenje in varstvo gozdov ZGS) obiskali gozdarji in lastniki gozdov z Irske. Irski gostje so člani mednarodne organizacije za sonaravno gojenje gozdov. Na KE Mislinja sva jih sprejela Mirko Cehner (vodja KE Mislinja) in Gorazd Mlinšek, ki sva jim v Brički na Pohorju predstavila sonaravno gospodarjenje s poudarkom na sanaciji

Podgorski sedmošolci na GUP Rahtelov vrh

zasmrečenih labilnih gozdov s pomočjo listavcev. Strokovno ekskurzijo smo z Irci nadaljevali na Muti, kjer so z zanimanjem prisluhnili direktorici drevesnice Omorika Marini Herman Planinšek, ki jim je razkazala drevesnico in delo v njej. Pri Sgermu na Orlici na Pohorju se nam je pridružila in prevzela strokovno vodstvo Jerneja Čoderl (vodja KE Radlje). Lepo so sprejeli irske gozdarje in jim pred

prihodom na Sgermovo kmetijo postregli z dobro hrano na turistični kmetiji Miklavc.

Prijazni člani Sgermove domačije so pristno sprejeli goste, jim predstavili kmetijo in delo v domačem prebiralnem gozdu. **Ponosno so jih peljali k najvišji geodetsko uradno zmerjeni smreki v Sloveniji in Evropi Sgermovi smreki. Zanimivo je bilo opazovati irske popotnike ob smrekovi velikanki. Preden so jo zapustili, so se je dotaknili in ji verjetno prišepnili kakšno zanimivo sporočilo.**

Zadnja septembrska dneva sta bila vremensko zelo lepa. Sonce je mnoge privabilo v naravo. Med njimi so bili tudi sedmošolci Osnovne šole Podgorje, ki so se po vodstvom učiteljice pripeljali iz Podgorja v Slovenj Gradec. Na začetku Gozdne učne poti Rahtelov vrh so parkirali svoje lahke dvokolesnike in se v spremstvu gozdarja Gorazda podali po zanimivi gozdni poti. Z zanimanjem so mi prisluhnili in spoznavali zeleno pestro bogastvo.

Veliko zanimivega so izvedeli in povedali udeleženci delavnice z naslovom »Uršlja gora med preteklostjo in prihodnostjo«, ki so jo organizirali gozdarji ZGS OE Slovenj Gradec 30. septembra 2008 pri Ošvenu pod Uršljo goro. Delavnica je bila namenjena uporabnikom pestrega prostora na vrhu Uršlje gore in pod njim. Poleg gozdarjev Branka Gradišnika (vodja odseka za načrtovanje), Ljudmile Medved (načrtovalka) in Zdravka Miklašiča (vodja odseka za gozdne živali in lovstvo) je imel strokovni naravovarstveni prispevek dr.

Jurij Gulič iz Zavoda za varstvo narave, OE Maribor. Zelo aktivni so bili tudi povabljeni, katere je mojstrsko usmerjala gozdarska moderatorka Zdenka Jamnik (načrtovalka iz KE Radlje). Ugotovitve delavnic bomo gozdarji uporabili tudi pri izdelavi gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote Ravne.

Obiskali smo Pahernikove gozdove

Hubert Dolinšek

Člani Lions kluba in njihovi partnerji smo v soboto, 27. oktobra, obiskali Pahernikove gozdove v Hudem Kotu.

Moj prijatelj Maks Sušek je našo skupino popeljal v Hudi Kot, kjer se zahodno od Ribnice na Pohorju razprostirajo na severnem pobočju Pohorja Pahernikovi gozdovi.

Spremljala sta nas tudi kolegica Jerneja Čoderl, univ. dipl. inž. gozd., in kolega Janez Skrlovnik, ki je prispeval tudi fotografije za ta članek.

Ustavili smo se na Samčevem travniku, kjer stoji spominsko obeležje inž. Franju Paherniku. Tu nam je kolega Maks predstavil zgodovino družine Pahernik in povedal, da je v soglasju s sedanjo lastnico, Pahernikovo hčerjo, ustanovil tako imenovano 'Pahernikovo fundacijo'. Ta obsega celotno posest Pahernika, in to je 552 ha gozdov in 48 ha ostalih površin.

Pahernikova fundacija je namenjena izobraževanju študentov gozdarstva in znanstveno raziskovalnemu delu.

Po uvodni predstavitvi smo se sprehodili do gozdarske kočice, ki leži sredi gozdov. Tu nam je prijatelj Maks s pomočjo posterjev slikovito prikazal strokovne podlage in analize Pahernikovih gozdov. Po razpravi in bogati pogostitvi smo nadaljevali pot skozi gozdove in se ustavili pri spomeniku Pahernikovi družini, ki simbolizira skrb družine za otroke in nasledstvo. Kip je iz pohorskega belega marmorja ustvaril mariborski kipar Jiří Kočí, njegovo simbolno sporočilo nam je predstavila Jerneja Čoderl. Odšli smo naprej do znamenitih debelih zaščitenih smrek, med katerimi kraljuje Pahernikova smreka.

Od tu smo se odpeljali do Sgermove kmetije, kjer nas je prijazno sprejel mladi gospodar in spregovoril o razmerah na posestvu ter nas pogostil z dobrim žganjem. V Sgermovem gozdu smo si nato ogledali najvišjo smreko na svetu, ki je visoka blizu 62 m. Za primerjavo je zanimivo, da je za 5 m višja od zvonika slovenjgraške cerkve svete Elizabete.

Prijatelju Maksu se v imenu udeležencev in v svojem imenu prisrčno zahvaljujem za poglobljeno strokovno vodenje po

Pahernikovih gozdovih in za gostoljubje, ki smo ga bili deležni. Za spremljavo in strokovna dopolnila se zahvaljujem tudi kolegici Jerneji in kolegu Janezu.

Pred obnovljeno gozdarstvo kočico

Ob spomeniku Pahernikovi družini

Ob Pahernikovi smreki

Z zanimanjem so prisluhnili

Vetrolom v Jamnici

Janko Mikeln, univ. dipl. inž. gozd.,
Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

V letu 2008 so se skoraj vsa kratkotrajna in zelo močna neurja dogodila v petkih pozno popoldne in v večernih urah.

Močan veter je v občini Prevalje tudi v petek, 12. septembra, ob 19. zvečer prihrumel iz sosednje Avstrije čez Belšak, se na nasprotnem bregu Jamnice zavrtinčil in potegnil ob Jamniškem potoku navzgor proti Zvoniku in trem lastnikom gozdov povzročil poškodbe v njihovih gozdovih. Najhuje je bilo v Kajžarjevem gozdu, saj mu je veter na štirih ločenih lokacijah na površini 1,20 ha poškodoval 340 m³ lesa. Poškodovana sta še Dvornikov gozd in državni gozd v upravljanju sklada kmetijskih in gozdnih zemljišč Republike Slovenije.

Veter je podiral drevesa s korenničnikom, jih lomil pod polovico drevesne višine, jih razcefral tako, da bo vrednost izdelanega lesa precej nižja, kot bi bila vrednost sortimentov nepoškodovanih dreves. Posek in izdelava tako poškodovanih dreves sta težavna in nevarna, zato naj ne bo odveč, da izvajalce del v poškodovanih sestojih opozorimo na pravila varnega dela in na uporabo primernih pripomočkov ter skrbno in preudarno izvedbo del.

Študijski krožek „Hudokoški olcarji“

Jerneja Čoderl, univ. dipl. inž. gozd.,
 Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

V evropske in tudi naše gozdove počasi, a vztrajno prihaja nova tehnologija sečnje. Delo gozdnega delavca je zelo težko. Po težavnosti je takoj za delom rudarja. Gotovo je to glavni razlog, da se vse manj mladih odloča za ta težaven poklic. Eden od vzrokov za uvajanje strojne sečnje je zato pomanjkanje delavcev za sečnjo z motorno žago.

Hudi Kot v občini Ribnica na Pohorju je danes redko poseljena katastrska občina in vendar so gozdni delavci še pred 50 leti dajali temu prostoru svoj pečat. Pretežni del prebivalcev so predstavljale »olcarske« družine. Večina so moške našli kruh zase in za svoje družine v obširnih hudokoških gozdovih, nekaj pa se jih je zaposlilo v kamnolomu.

V pogovorih z upokojenimi gozdnimi delavci in z vdovami nekdanjih gozdnih delavcev v Hudem kotu želimo osvetliti delo in življenje gozdnega delavca od začetkov organiziranega gozdnega dela

do današnjih dni. Poleg podatkov o delu v gozdu zbiramo informacije o življenjskih razmerah gozdnih delavcev in njihovih družin. Delo poteka v obliki študijskega krožka.

Kako sem svojega očeta hudokoškega olcarja doživljala kot otrok

Odhod od doma: Najprej si je obul težke čevlje, »gozdarje«. Vedno je bil oblečen v brezrokavnik, ki ga je iz domače ovčje volne »zaštrikala« mama, ki je ob petrolejki ob dolgih zimskih večerih pletla in zraven pela ali kaj pripovedovala nam otrokom. Ata si je na glavo posadil klobuk, na rame oprtal nahrbtnik, v roke je vzel še orodje in usmeril svoj korak v hrib proti Kopam.

Vračanje domov: Ko se je prikazal na robu gozda, je njegova drža izkazovala držo utrujenega človeka. Na hišnem pragu je odložil orodje. V kuhinji se je usedel in si najprej sezul težke »gozdarje«, potem pa je že bil pripravljen vzeti v naročje katerega od otrok. Sama sem bila velikokrat deležna tega privilegija in sem mu z veseljem zlezla na kolena, ker je dišal po gozdu.

Stara okoli pet let sem že smela z očetom, ko je po »sihtu« odšel še v gozd. Podiral je mogočna bukova drevesa pod Pungartom. Vedno mi je, preden je drevo podžagal in ga s »kelanjem« nagnil, pokazal, kam moram oditi in tam stati,

dokler ne bo drevo na tleh. Kot otroku se mi je oče zdel zelo pogumen in močan, ko so pod njegovimi rokami padala visoka težka drevesa.

Z organiziranim prevozom na delovišče in domov in s tem, ko se je naša družina preselila izpod Kop, prihodi in odhodi očeta »olcarja« niso bili več tako zanimivi.

Teme, ki jih študijski krožek obravnava

Za lažje delo krožka smo izdelali anketo, vprašalnik, ki nas usmerja pri obravnavi tem na srečanjih krožka. Pogovarjamo se o začetkih dela v gozdu: kdaj, pri kateri starosti, zakaj ... Teme pogovorov so delovna orodja, zaščitna sredstva, prihod na delo, prehrana, deževni dnevi, družabna srečanja, izobraževanja, običaji (Rokovo, plačilni dan), plače, izjemni dogodki. Gradivo, ki nastaja z delom krožka, dopolnjujemo z zbiranjem fotografij.

Dve fotografiji iz leta 1962, ki sta bili posneti ob sadnji v Hudem Kotu, sta izhodišče za naše delo. Čim več želimo izvedeti o prav teh gozdnih delavcih in njihovih družinah.

Žal sta med nami le še dva tedanja hudokoška »olcarja«, ženf živi še šest. Krožek si je zastavil cilj, da zanimive ljudi in zanimive zapise predstavi javnosti preko Viharnika, zato boste o našem delu lahko še kaj prebrali v kateri od prihodnjih števil.

Fotografija, posneta spomladi leta 1962 ob sadnji v Hudem Kotu v Kopnikovi seči.

Od desne proti levi stojijo: Urh Ludvik, Ruda Šmid, Jože Ladinek, Franc Grubelnik, Jože Karlatec, Albin Stramec, Milan Ravnjak, Franc Vidmar, Ivan Pongrac, Franc Arnold, Urh Andre. Čepe so se fotografirali od leve proti desni: Peter Pušnik, Karel Čoderl, Peter Pungartnik, Janko Breznik, Stanko Gros, Adi Vrhovnik in Jože Breznik

Pohorje kot gradbišče

Primož Areh, dipl. inž. gozd.,
Zavod za gozdove Slovenije,
Območna enota Slovenj Gradec

Pohorje je edinstveno tako ekološko kot geografsko. Prav tako se na tem področju prepletajo številne funkcije in vloge gozda ter gozdnate krajine.

Velik del te krajine spada v območje evropsko zavarovanih področij Natura 2000. Vsi ti naravni sistemi so nastajali ter se razvijali mnogo let v odvisnosti eden od drugega. Sama pestrost živalskih in rastlinskih vrst ter homogenost medvrstnih odnosov ter procesov, ki jih preprosto mišljenje človeka včasih ne razume, ustvarja te sisteme popolne. Takšna popolnost narave pa se lahko poruši čez noč. Danes vedno večja želja po dobičku in tako imenovani poslovni uspešnosti privede ljudi do nasilja nad naravo. Nedavni posegi družbe Unitur, hčerinskega podjetja Unior na Rogli, so dokaz mačehovskega odnosa današnje družbe do zaščitenih naravnih področij. Omenjena družba je investitor novih

Rogla

tekaških prog na Pohorju za namen zimske univerzijade, ki jo bo Maribor gostil leta 2013. Prav tako je družba v sodelovanju z občino Zreče pridobila tri milijone evrov za projekt iz evropskih skladov za regionalni razvoj. Vsa izvedena zemeljska dela so bila izvršena v območju Nature 2000, ki pa je zaščiteni področje. Vsa dela so opravili brez soglasja Zavoda za varstvo narave. Prav tako so izvajalci dobršen del opravili izven mej občine Zreče, in sicer na področju občine Mislinja. Naravovarstvene službe so v takšnih primerih v podrejenem položaju, odločbe

odgovornih inšpektorjev se ne spoštujejo, kazni za prekrške pa so smešno nizke. Mnenje naravovarstvenih strokovnjakov je, da so apetiti po zaščitenih področjih in naravnih virih vedno večji. Država potrebuje močne in učinkovite inštitucije, ki bodo varovale naša naravna področja, skrb za naravo pa je skrb nas vseh državljanov, ki nam narava pomeni vrednoto in dediščino, ki smo jo dolžni predati zdravo in stabilno našim zanamcem. Dokler pa bosta politika in kapital upravljala z njo, so naši klici izgubljeni v vetru pohorskih gozdov.

Stenice na lipi ali lipanu

Mirko Krevh

Sredi vročega avgusta se je na deblu domače lipe pojavila množica žuželk škrlatnordeče in črne barve. Po videzu sodeč so bile to ličinke in odrasle stenice, imenovane rdeči škratec.

V veliki množini sem jih opazil že tudi na drugih lipah in po tem sklepam, da so jim snovi, ki jih najdejo na lipi, posebno všeč. Znano je, da imajo stenice čeljustne dele oblikovane v kljunec, s katerim prevrtajo drevesno skorjo ali telo organizmov in nato sesajo drevesne sokove, s katerimi se hranijo. Ker se pojavljajo množično, izčrpavajo dotično drevo ali drug organizem. Rdeči škratec se pretežno hrani s sokovi insektov in z organskimi ostanki.

Omenjeno lipo so pred letom napadle listne uši in gotovo je v razpokah drevesne skorje polno organskih ostankov. Je pa ta škratec zelo trdoživ, saj ga tudi škropivo proti listnim ušem ne uniči povsem. Bolj kot rdeči škratec je znana zelena stenica ali zelena smrdljivka, ki nas

preseneti z značilnim neprijetnim vonjem, pogosto med nabiranjem jagodičevja. Smrdljivi sok stenico uspešno varuje pred plenilci. Tudi vrabci, ki marsikaj pojedjo, pustijo stenico pri miru. Zelena stenica se skriva pred plenilci tudi s spreminjanjem barve. Spomladi je zelena (med zelenim listjem), jeseni postane rjava (med rjavim listjem). Tudi posteljna stenica ima značilen, neprijeten vonj. Najbolj ji tekne človeška kri in je spremljevalka vojn, revščine in nesnage.

In na kateri lipi se je gostil rdeči škratec? V tem primeru je množično napadel malolistno lipo, imenovano tudi lipovec, ki ima manjše liste, bogato socvetje in cveti nekoliko pozneje kot velikolistna lipo. Sicer pa je ime lipa, lipan bolj v ljudski rabi, botanično je lipa enodomno, dvospolno drevo.

Vir: Ilustrirana enciklopedija živali – žuželke, MK 1972

Stenice na lipi

Skica stenice

Drugo mesto na 10. državnem tekmovanju lastnikov gozdov z motorno žago

Franc Hudrap, dipl. inž. gozd.,

Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

V okviru Mednarodnega kmetijsko živilskega sejma v Gornji Radgoni je potekalo deseto državno tekmovanje z motorno žago za lastnike gozdov. Tekmovanje je organiziral Zavod za gozdove Slovenije skupaj s prirediteljem sejma. Tekmovanja se je udeležilo sedemnajst ekip, iz vsake območne enote po ena moška ter tri ženske ekipe. Med sodelujočimi ekipami se je naša uvrstila na 2. mesto, posamezno pa je med 51 tekmovalkami in tekmovalci naš tekmovalc Leopold Pustinek dosegel 8. mesto. Čestitamo!

Tekmovanje lastnikov gozdov je postalo že tradicionalno. Na državno tekmovanje se uvrstijo tekmovalci po predhodnem izboru na območnih enotah, tako da je konkurenca zelo huda. Kvaliteta samega tekmovanja se je tako izboljšala, da ni primerjave s prvimi tekmovanji, ki so potekala na sejmu v Kranju, boljši tekmovalci (med njimi so tudi naši) dosegajo rezultate kot tekmovalci na tekmah profesionalnih delavcev.

Na letošnjem tekmovanju so razen Nazarčanov imele ekipe večinoma enega dobrega tekmovalca, drugim se je pa „ponesrečilo“. Naši tekmovalci so bili vsi dobri in so kljub smoli dosegli zelo dobre uvrstitve (8., 10. in 15. mesto), lepo število točk nam je prineslo ekipno drugo mesto. Kot zanimivost so naši fantje bili edina ekipa, ki ji je uspelo počiti vse tri balone pri disciplini podiranje droga na balon.

Ekipo na državnem tekmovanju sestavljajo trije tekmovalci, vsak pa mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- biti mora polnoleten;
- biti mora lastnik gozda oz. družinski član;
- nikoli ni bil zaposlen v proizvodnih gozdarskih firmah kot poklicni sekač;
- nikoli ni tekmoval na mednarodnem tekmovanju sekačev ali tekmovanju poklicnih sekačev;
- biti mora opremljen s predpisanimi osebnimi zaščitnimi sredstvi;
- tekmuje z lastno, popolnoma opremljeno sodobno motorno žago.

Tekmovali so v šestih tekmovalnih disciplinah: preizkus znanja s področja varnosti in zdravja pri delu, kombiniran rez, precizen rez na podlagi, zasek in podžagovanje, kleščanje, podiranje droga na balon.

Ekipo ZGS OE Slovenj Gradec so zastopali:

- **vodja ekipe:**
Franc Hudrap;
- **sodnika:**
Janko Mikeln,
Mirko Cehner;
- **lastniki gozdov:**
Leopold Pustinek,
p. d. Sp. Pustinek, Završe;
Ivan Praznik,
p. d. Kajžer, Spodnja Orlica;
Mirko Komprej,
p. d. Komprej, Javorje.

Že za uvrstitev na državno tekmovanje je potrebno veliko vaje vsakega posameznega tekmovalca, za rezultate, ki so jih dosegli naši tekmovalci, pa še toliko več. Iz vsake območne enote lahko tekmuje samo ena moška in ena ženska ekipa. Pred državnim sekaškim tekmovanjem smo se kot ekipa gostov udeležili tekmovanja v Gornjem Gradu in solidno zastopali našo območno enoto. Čestitamo za vse dosežene uspehe tako posamezno kot ekipno!

Namen tekmovanja je prikaz varnega in učinkovitega gozdnega dela z motorno žago ter popolne sekaške opreme in osebnih zaščitnih sredstev, brez katerih nastop na tekmovanju ni mogoč. Ker so na ZGS OE Slovenj Gradec sredstva za pripravo ekipe zelo skromna, so nam pomagali sponzorji. Dvema se moramo

Polde, Ivan in Mirko s pokalom

Ekipo z vodjem, sodnikoma in prevoznikom po končani tekmi

posebej zahvaliti, že od prvega sekaškega tekmovanja lastnikov gozdov nam namreč pomagata Gozdarska Zadruga Slovenj Gradec in Gozdno Gospodarstvo Slovenj Gradec. Prav tako se zahvaljujemo tudi Preventu Mislinja, KKGZ Slovenj Gradec in prevozniku Štefanu Rožeju.

V imenu ekipe se vsem zahvaljujem.

Franc Hudrap

Najboljše ekipe s pokali

Piknik delavcev Gozdnega gospodarstva in GG Inpo Slovenj Gradec

Alja Zorman, dipl. inž. gozd

Sindikata Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec in GG Inpo Slovenj Gradec je v petek, 19. 9. 2008, v Radljah ob Dravi organiziral tradicionalni piknik delavcev, zaposlenih v Gozdnem gospodarstvu in v GG Inpo.

Ob 13.00 uri smo se udeleženci zbrali v kraju Spodnja Vižinga, kjer nam je direktor GG Inpo, Leopold Mori, na kratko predstavil obrat Meles, kjer v okviru podjetja poteka primarna predelava listavcev. Ogledali smo si decimirnico, kjer proizvajajo elemente za fino lesno industrijo. Vodja delovne enote Meles-decimirnica, Bogdan Svetina, nam je predstavil potek zahtevnega dela v proizvodnji, saj je pri uporabi žage za razrez lesa zahtevana stalna previdnost delavcev. V decimirnici smo si pogledali, kakšni kosi lesa so na trgu trenutno najbolj prodajani in izvedeli okvirne cene, ki jih za tako obdelan les podjetje lahko doseže pri kupcih. Ogledali smo si tudi tračno žago, na kateri se vrši razrez hlodovine listavcev, predvsem bukovine, in obrat, kjer poteka proizvodnja embalaže paletarno. Še posebej zanimiva se nam je zdela predstavitev novega objekta podjetja Energetika Biomasa, d. o. o., družbe za proizvodnjo električne in

Ogled obrata za proizvodnjo električne in toplotne energije

toplotne energije z uporabo lesne biomase. Tako pridobljeno energijo podjetje trenutno uporablja za lastne potrebe za sušenje lesa v sušilnici. V prihodnosti želi podjetje razširiti ponudbo proizvedene energije z njenim oddajanjem v elektrosistem Slovenije ter z daljinskim ogrevanjem lastnih in drugih poslovnih prostorov.

Ogled smo zaključili v sušilnici lesa, kjer sušijo žagani les za potrebe GG Inpo, Gozdnega gospodarstva in za potrebe trga. Z umetnim sušenjem se zagotavlja in ohranja kvaliteta lesa, ki je potrebna za zadovoljitev zahtev kupcev. Po ogledu notranjosti sušilnice, kjer smo se prijetno ogreli, nas je gospod Mori razveselil s povabilom na piknik. Na igrišču športnega društva Havaji smo se okrepčali z dobro hrano in pijačo. Petkov popoldan nam je minil v prijetnem in sproščenem druženju, v katerem ni manjkalo niti športnih iger z žogo.

Predsednik sindikata mag. Tone Strgar

Nekateri so se pomerili v odbojki na travi

Po ogledu notranjosti sušilnice

Ponovna priložnost – objava novih javnih razpisov programa razvoja podeželja

Darja Jeriček

MKGP je v petek, 12. septembra 2008, objavilo javni razpis za **ukrep 311 – Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti**. V tem javnem razpisu je za to namenjenih 10 milijonov EUR.

Upravičenci so kmetije z **dopolnilno dejavnostjo, samostojni podjetniki posamezniki, gospodarske družbe ali zadrage**. Kandidirajo lahko za naložbe v proizvodne dejavnosti, povezane s tradicionalnimi znanji na kmetiji, v predelavo posebej opredeljenih proizvodov, pridobivanje energije za prodajo na kmetiji iz obnovljivih virov lesna biomasa, vodni viri, vetrni vir, sončni viri – do 1 MW nazivne moči kotla oz. generatorja, prodajo lastnih in proizvodov drugih kmetij ter za storitvene dejavnosti: turizem turistične kmetije z nastanitvijo, izletniške turistične kmetije, za postavljanje ostrešij in krovstvo, podjetniško in poslovno svetovanje, izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo itd.

Na Koroškem je bilo v prvem razpisu oddanih 9 vlog. Znesek odobrenih sredstev je bil 478.718,00 EUR, 53.190,89 EUR v povprečju na vlogo. Prevladujejo naložbe v energetiko in turizem.

Prav tako je MKGP v petek, 19. septembra, objavilo javni razpis **ukrepa 112 Pomoč mladim prevzemnikom na kmetiji in ukrep 113 Zgodnje upokojevanje kmetov**. Za pomoč mladim prevzemnikom za leti 2008 in 2009 je namenjenih 10 milijonov EUR. Predmet podpore je enkratna finančna pomoč mladim prevzemnikom kmetij za prvi lastniški prevzem kmetij. Do podpore so upravičeni vlagatelji, ki opravljajo kmetijsko in gozdarsko dejavnost, starejši od 18 let in mlajši od 40 let oz. so dopolnili 40 let v letu objave razpisa.

Na Koroškem je bilo v prvem razpisu na ukrep 112 oddanih 43 vlog za mlade prevzemnike, odobrenih sredstev je bilo 880.200,00 EUR, na vlogo je bilo odobrenih sredstev v povprečju 20.469,77 EUR, dve vlogi sta bili neodobreni.

Za zgodnje upokojevanje kmetov so namenjeni 3 milijoni EUR. Sredstva v obliki rente bodo prejeli upravičenci, ki se bodo

odločili, da bodo zaradi prenosa kmetije na prevzemnika prenehali z opravljanjem pridobitne kmetijske in gozdarske dejavnosti na kmetiji. Do podpore so upravičeni vlagatelji, ki so starejši od 57 let in so pokojninsko in invalidsko zavarovani na podlagi opravljanja kmetijske dejavnosti vsaj 7 let.

Ob prvem razpisu je bilo v celotni Sloveniji oddanih 28 vlog za zgodnje upokojevanje.

Zainteresirane vlagatelje vabimo, da se za več informacij obrnete na info točke kmetijsko-gozdarskih zavodov, za pomoč pri pripravi vloge in poslovnih načrtov pa na svoje enote kmetijsko svetovalne službe.

Info točka Kmetijsko gozdarskega zavoda Celje:

- **ukrep Pomoč mladim prevzemnikom in ukrep zgodnje upokojevanje kmetov Polona Starc;**
tel. št.: 03 88 39 919
- **ukrep Diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti – Darja Jeriček;**
tel. št.: 02 82 46 923

Tretje državne kmečke igre

Mihaela Lenart

Letos so jih pripravile kmetice iz Zagorja ob Savi. Nastopilo je 17 ekip. Med tekmovalkami so bile tudi kmečke žene iz Sp. Razborja. V vsaki skupini so sodelovale tri tekmovalke in ena sodnica. Razbor so zastopale Cvetka Mirkac, Nežka Balant in Lidija Praprotnik, sodnica pa je bila Milena Linasi. Igre so bile kar zahtevne in težke. Treba je bilo veliko spretnosti in tudi sreče. V prvem delu tekmovalja so bile naše tekmovalke na 3. mestu, v drugem delu pa na 4. V nekaterih igrah so bile celo najbolj spretno, v drugih jim pač ni šlo tako dobro. Navijačev nas je bilo kar nekaj. Posebno burno so za brhka dekleta navijali njihovi možje. Bili smo ponosni nanje, saj so s 4. mestom pustile za sabo kar 13 ekip.

Naj v nadaljevanju opišem, kako je potekal ta naš tekmovalni dan v nedeljo, 17. avgusta 2008.

Z Razborja oziroma od Rdečnika je mali avtobus odpeljal skozi Podgorje, kjer sem ob devetih kot navijačica vstopila še jaz. Nadaljevali smo na Brda, kjer se nam je pridružila naša neutrudna predsednica Društva kmetic Mislinjske doline Jožica

Arbiter. Ob enajsti uri smo prispeli v Izlake, tam pa so nas pod kozolcem že sprejele organizatorke in tamkajšnje žene, ki so nas bogato pogostile z raznim pecivom, poticami, bogračem, s krvavicami in z zeljem, z breskvami in s pijačo. Prišla sta tudi prikupna harmonikarica in fant, ki sta poskrbela za dobro voljo.

Nekateri smo šli tudi na grič k cerkvi sv. Jurija, od koder je lep razgled na celo mesto in dolino. Rekla bi kotlino, saj to mesto z obeh strani obdajajo strma pobočja in gozdovi. Od daleč se vidi tudi visoka Čremška planina. Videla sem, kako tesno v skale so zidane hiše in ute. Spoznala sem tudi starejši par, ki je nekdaj imel gostilno in kovačijo. Še danes na steni hiše za spomin visi kovaško orodje, v njej pa je postavljeno starinsko pohištvo. V enem kotu je celo črna kuhinja z vsem orodjem vred, katerega so uporabljali tiste davne čase.

Ob tretji uri so se vse zbrane ekipe odpeljale proti Zagorju, kjer so pod spominsko hišo opernega pevca Ladka Korošca na ploščadi ob četrty uri začeli s kmečkimi igrami.

Medtem ko so organizatorji in muzikanti pripravljali ozvočenje, sem si ogledala mesto in prišla tudi do kipa dr. Drnovška. Mesto se mi je zdelo lepo urejeno, z lepimi parki.

Pred začetkom iger so se zbrali tamkajšnji župan Matjaž Švagan, predsednica Zveze kmetic Slovenije ga. Irena Ule, sekretarka MKGP ga. Branka Tome in podpredsednik KGZS g. Branko Tomažič. Igre so odprli harmonikarica, skupina pevk iz Izlak ter ansambel.

Zmagala je ekipa Ivančna Gorica, 2. je bila ekipa Narin in 3. ekipa Zarja.

Bilo je prijetno in zabavno. Po kratki malici se je zvečerilo in skupine so se v prijetnem vzdušju pričele razhajati.

Za prijeten dan se zahvaljujemo naši

Z leve: Milena Linasi, Lidija Praprotnik, Nežka Balant in Cvetka Mirkac. Za njimi, predsednica društva kmetic Jožica Arbiter

mentorici Danici in predsednici Jožici, ki nas uspešno usmerjata v aktivno življenje, kot tudi šoferju, ki nas je varno pripeljal nazaj na Razbor.

Morski prašiček (*Cavia porcellus*)

Martina Sušec, dr. vet. med.

Morski prašiček ali budra je k nam v Evropo prišel iz Južne Amerike. Razvil se je iz divjega morskega prašička. V prejšnjem stoletju je veljal za laboratorijsko žival, v zadnjem času pa je postal priljubljena domača žival in v ambulantni za male živali se pogosto srečamo z njim. Obstaja veliko pasem, v glavnem pa se morski prašički delijo na kratkodlake (trobarvni lisci, aguti, albino, angleški enobarvni, želvovinasti ...) in dolgodlake (rozetasti, angora, germanski ...)

Odrasel morski prašiček meri okoli 20 cm in tehta od 600 do 1800 gramov. Ima čokato telo na kratkih nogah. Njegova življenjska doba se giblje med 5 do 8 let. Ena izmed njegovih posebnosti je ta, da ne more tvoriti lastnega vitamina C, zato mora uživati hrano, bogato s tem

Z veterinarsko pomočjo si bo opomogel

vitaminom, drugače zbolijo. Veliko vitamina C je v peteršilju, papriki, sadju, lahko pa se dodaja v obliki vitaminskih kapljic v vodo.

Razmnožuje se čez celo leto. Samica je breja 59–72 dni in običajno skoti 25 mladičev, ki ob rojstvu tehtajo 50–100 gramov in so normalno razviti. Zaradi tega predstavlja kotitev za samico precejšnje tveganje in smrtnost je do 20-odstotna. Mladički se doživijo do tri tedne in že takoj po rojstvu lahko jedo trdo hrano. Samica zopet stopi v plodno obdobje takoj, ko skoti. Plodna obdobja se ponavljajo na 14–21 dni. Samičke dosežejo spolno zrelost pri štirih tednih, samčki pa že pri treh.

Morski prašički spadajo med vegetarijance. Njihova prehrana mora vsebovati seno, svežo listnato zelenjavo in

brikete na osnovi trave ali sena, občasno sadje ter semena različnih žitaric. Obvezno morajo imeti svežo vodo. Ker spadajo med glodavce, mora njihova hrana vsebovati dovolj vlaknin, s pomočjo katerih obrabljajo svoje hitro rastoče zobe. Na razpolago morajo imeti tudi veje ali mineralni kamen za brušenje sekalcev.

Morski prašički jedo majhne obroke, zato morajo imeti hrano stalno na voljo. Potrebujejo veliko gibanja, zato se priporoča redno spuščanje iz kletke.

Optimalna velikost kletke je 80 x 60 x 35–50 cm, ne sme imeti mrežastega dna in mora biti redno čiščena ter imeti globok nastilj. Ponavadi se uporabljajo mehka stelja ali žaganje. V kletki morajo imeti posodico za hrano, napajalnik in skrivališče, saj so izjemno plašne živali.

Optimalne razmere okolja, v katerem se prašiček nahaja, naj bi bile: temperatura se mora gibati od 18–21 stopinj, vlaga v okolju mora imeti 40–70 odstotkov. Najpogostejše zdravstvene težave so vnetja prebavil, dihal, sečil, težave z zobmi, ciste na jajčnikih pri samicah, pomanjkanje vitamina C ali D, tumorji, poporodne mrzlice in okužbe z zunanjimi zajedavci.

Če opazite pri svojem prašičku katerega od naslednjih znakov: kožuh brez leska, izpadanje dlake, rane na koži, izcedek iz oči in nosa, tekoče iztrebke, okorno premikanje in spanje, neješčnost, izgubo telesne teže, prekomerno pitje vode, slinjenje in podobno, je vaš ljubljencec bolan in čim prej je treba poiskati veterinarsko pomoč.

Oktober je že jesen

Janez Bauer

Oktober je prvi mesec, ko zavlada jesen. Listje je že pričelo spreminjati barvo, polja in vinogradi so polni ljudi, ki hite pobirati sadove celoletnega dela. Čebele pa so to že storile.

Čebele najprej poskrbe za svojo ozimnico. Do malega šmarna morajo biti njihova medišča napolnjena. Nekje od velikega do malega šmarna je tudi tisti čas, ko moramo čebelam pokrmiti sladkorno raztopino, da jo imajo za zimsko zalogo. V tem času je včasih cvetela ajda, zato so čebelarji vozili svoje čebele na ajdovo pašo in na ta način so si pridobile zimsko zalogo. Sedaj je ajde malo, tiste hibridne sorte tudi ne medijo več. Ajdov med je

postal že prava redkost in le malokdo ga še premore. Čebelam dokrmimo zimsko zalogo s sladkorjem, ne varčujemo z njim. Vsaka čebelja družina mora imeti za prezimovanje najmanj 15 kg predelane sladkorne raztopine. Gozdni med za prezimovanje ni dober, ker se v satju strdi. Za topitev takega trdega medu porabijo čebele veliko vode. V hudi zimi, ko so temperature pod ničlo, pa čebele ne morejo po vodo. Tako lahko čebelja družina umre od lakote ob polnem panju trdega medu.

V oktobru se je tudi končalo prvo zdravljenje čebeljih družin proti varozi. Zdravilo byvarol, ki nam ga je letos kupila država, smo vstavili že sredi avgusta. Dogovorjeno je bilo, da se zdravilo pobere iz panjev v prvih dneh oktobra in takrat se tudi kontrolira uspešnost zdravljenja. Iz panjev se potegnejo tudi kontrolne žične podnice in prešteje se število odmrlih varoj. To število moramo na priloženem obrazcu javiti na Nacionalni veterinarski inštitut, da tako potrdimo resnično uporabo zdravila.

Seveda nam ostane še zimsko zatiranje varoje, ki se izvede takrat, ko v panju ni več zalege. S kombinacijo obeh zdravljenj dosežemo, da se stalež varoje zmanjša na minimum in taka čebelja družina bo lahko prezimila in se uspešno razvila prihodnjo pomlad. Zavedati pa se moramo, da je borba proti varoji stalno delo v čebelnjaku,

saj izkoreniniti je ne moremo, njeno številčno stanje pa lahko zmanjšujemo, tako da ne povzročimo prevelike škode v naših čebeljih družinah. Kakega drugega dela v čebelnjaku nimamo, razen da pospravimo in očistimo njegovo notranjost ter nastavimo past za miške in druge nezaželene goste. Ob prvem resnem mrazu pa se bo povpraševanje po domačem medu zelo povečalo in takrat ga bomo lahko tudi uspešno tržili. Ponudimo potrošniku dober domač med, ki so ga prinesle slovenske čebele!

Skrb za zdravje – Naredimo korak, živimo drugače

Mojca Breznikar, spec. klinične psihologije

Članek je namenjen motivaciji, da bi se opogumili osvežiti staro in dodati novo osvojeno znanje ter ga uspešno uporabiti zase. Besede treba je in mora se bomo zato izpustili; korak k sebi hočem in želim narediti. Ljudje se večinoma šele v boleznih začnemo bolj zavedati sebe, svojega telesa, duha. V strahu in zmedbi ne moremo veliko, trpimo v stiskah, pogrezamo se vase, postajamo tuji sebi in drugim.

Se vam zdi, da imate glavobole zaradi skrbi, bolečine v hrbtu in vratu, ker vas pri delu za tekočim trakom preveč obremenjujejo, imate suha usta in menstrualne motnje zaradi stresa, vam naraste krvni pritisk, ko vidite, da imajo sosede novega psa, imate želodčne in prebavne motnje, ste kar naprej prehlajeni, alergični? Veste, koliko spite, kdaj in koliko je spal vaš otrok nočno? Koliko denarja ste porabili za igralne avtomate, za srečke, koliko cigaret pokadite, kako in kaj pijete? Preveč jeste? Kako naj dogajanje v sebi ustavim, izboljšam? Koliko odgovorov sem že dobil od zdravnikov, domačih, sodelavcev in znancev?

Če le ne gre za zelo hudo in resno obliko bolezenskih tegob, ki nam jih skušajo zdraviti in lajšati z najsodobnejšimi strokovnimi dognanji in pristopi, bomo v tem članku skušali prikazati, kako smo sebi v pomoč in terapijo lahko le mi sami. Poskusimo igrati »glavno vlogo« svojega življenja! Opredelimo in ozavestimo lastno bivanje tukaj in sedaj: to, kar imam, kar sem, kar cenim, kar mi gre. Škoda prizadevanj in energije, če teče življenje mimo nas in nameravamo zvoniti šele po toči.

Poglejmo, kako se odvijajo taki procesi v nas. V prvi fazi, ki jo imenujemo obdobje brez odziva, ljudje še ne kažemo nobenega interesa, da bi se videli v »ogledalu«, o sebi mislimo, da smo zdravi, ničesar ne mislimo ali pa se bojimo misliti.

V drugi fazi že prisluhujemo sebi in drugim, začnemo razmišljati, presojeti negativne in pozitivne stvari v preteklosti in sedanjosti; npr.: Veliko sem kadila in bila predebela, obremenjevala sem se, kerso vrstnice zanosile in imele otroke, jaz pa ne ...

V tretji fazi pa že naredimo korak! Začne se obdobje akcije: začnemo poslušati druge, ki imajo znanje in vedo, o čem govorimo, izberemo si človeka, ki mu lahko zaupamo, gremo k zdravniku (drugače ne moremo vedeti, kako je z nami), poiščemo in pridružimo se skupini za samopomoč, takšni, ki je po naši meri (npr. Društvo za srce, Društvo za boj proti raku, Klub operiranih zaradi bolezenske debelosti, CINDI program učenja skrbi za telesno in psihično zdravje). Ljudje, ki nam z vseh strani ponujajo pomoč in podporo, nas bodo začeli jemati resno, ker bomo sami sebe začeli jemati resno!

V četrti fazi že pogumno hodimo in korakamo po poteh, ki jih poznamo, ki so nam pomembne, možne in potrebne. Vztrajno jih ponavljamo in se s tem držimo v »ravnotežju« življenja, ki je priložnost za vsakega od nas, ki to hoče!

Rožnati oktober

Metka Markovič, dr. med, spec. spl. med.

Mesec oktober je mesec boja proti raku dojke. V celi Sloveniji potekajo številne aktivnosti za osveščanje in opozarjanje na to bolezen, za katero lahko zbolijo tudi moški. Kljub napredku v diagnostiki in zdravljenju v Sloveniji za rakom dojke zbolijo 1000 žensk letno. Največ lahko pri odkrivanju te bolezni naredimo sami z rednim samopregledovanjem.

Koroško društvo za boj proti raku organizira edukativne preglede dojk:

ZD Radlje: vsako prvo in tretjo sredo v mesecu med 13.30 in 14.30 uro v SA dr. Ivica Podrzavnik (tel. št.: 88 80 351)

ZD Ravne: vsak drugi četrtek v mesecu med 14. do 16. uro v SA dr. Francke Šmid-Borovnik (tel. št.: 87 05 311)

ZD Slov. Gradec: vsako prvo sredo v mesecu med 18. in 20. uro v SA dr. Metke Markovič (tel. št.: 88 29 279)

Člani UE Dravograd lahko usluge koristijo v eni od zgoraj naštetih ustanov.

Psihološko svetovanje v zvezi z rakom:

ZD Slovenj Gradec: vsak prvi torek v mesecu od 15. do 16. ure v prostorih psihološke ambulante - Darja Nabernik, psihologinja (tel. št.: 88 23 590)

ZD Ravne na Koroškem: vsak drugi četrtek v mesecu od 14. do 15. ure v ambulanti psihohigienskega dispanzerja Mojca Breznikar, klinična psihologinja (tel. št.: 87 05 279)

35-letnica Lesne TIP, d. d.

Barbara Gašper

Lesna TIP Otiški Vrh, d. d., je že od leta 1973 dalje vpeta v koroški prostor in si prizadeva za razvoj kraja in regije

V četrtek, 25. 9. 2008, je v prostorih Lesne Tovarne ivernih plošč Otiški Vrh potekalo poslovno srečanje ob 35-letnici LESNE TIP, d. d.

Srečanja so se udeležili številni gostje, gospodarstveniki in poslovni partnerji iz Hrvaške, Bosne, Srbije, Madžarske itd., predvsem pa iz največjih slovenskih podjetij, ki se ukvarjajo z lesnopredelovalno industrijo ali pa so z njo tesno povezani. Med drugimi so nas z obiskom počastili tudi Arcont Gornja Radgona, Nafta Lendava, Gorenje Notranja oprema, Svea Zagorje, GG Maribor, Marles, Slovenijales in še bi lahko naštevali.

Zbrane je nagovoril direktor podjetja g. Danilo Anton Ranc in poudaril, da je v 35 letih težko ocenjevati najpomembnejše dosežke, a vendar lahko ugotovimo, da je bilo obdobje zadnjih let prelomno za Lesno TIP in utrjevanje lesarstva na Koroškem.

»V zadnjih petih letih smo z investicijami v višini preko 30 mio EUR zagotovili tehnološki in razvojni preskok, ki nas umešča med največja lesnopredelovalna podjetja v Sloveniji in JV Evropi. V največji ponos nam je investicija v kontinuirano stiskalnico, o kateri smo s sodelavci pred tem le sanjali. Skupaj s podporo lastnikov in s smelo odločitvijo Nadzorne sveta

Ivanu Škodniku, ravnatelju Srednje gostinsko turistične in lesarske šole, je Danilo Ranc, direktor lesne TIP, podaril vrednostni bon za nakup strojne opreme za učno delavnico

smo projekt uspešno realizirali. Na to smo resnično ponosni in močna volja, pogum in velika želja so nas pripeljali do uresničitve tega cilja. Za nekatere je to največji projekt, drugim je lahko motiv in izziv za nove projekte,« je še povedal direktor.

Ob obeležitvi 35-letnice je direktor Ranc poudaril tudi, da je skrb za šolanje kadrov ključnega pomena in v tovarni se zavedajo, da brez dobrih kadrov ni napredka. V ta namen je Lesna TIP podarila Srednji gostinsko turistični in lesarski šoli Slovenj Gradec vrednostni bon v višini 5.000 EUR za nakup strojne opreme za učno delavnico. Vrednosti bon

je z velikim zadovoljstvom prevzel ravnatelj Ivan Škodnik in pozdravil odločitev vodstva, saj je tovrstnih pomoči, predvsem prostovoljnih, vedno manj, šola pa mora za vzgojo dobro usposobljenih strokovnjakov slediti trendom na trgu in nenehno posodabljati opremo, za kar sredstev ni nikoli dovolj. Poslovno srečanje ob 35-letnici Lesne TIP, d. d., ki se je nadaljevalo v športnem duhu na teniškem igrišču, je odraz dobrega sodelovanja s poslovnimi partnerji in okoljem že celih 35 let. To sodelovanje bo tudi v prihodnje omogočalo, da skupaj rastemo v duhu slogana »prijazni do narave in okolja«.

Srečanje so zaključili na teniškem igrišču

Uredništvo revije Viharnik vedno znova dodaja zanimive in aktualne teme za bralce, zato smo za vas v tem mesecu dodali rubriko "Šparovni kotiček", v katerem bomo sodelovali s samostojno premoženjsko svetovalko Bernardo Dretnik.

Bernarda Dretnik

Pozdravljeni!

Pred vami je prva rubrika »Šparovnega kotička«. Zakaj?

Na trgu je vedno kaj novega, ogromno ponudnikov, prav tako tudi produktov. Marsikdo se sprašuje: "Katera pa je sploh pametna ponudba zame?" Velikokrat ne veš, kam se obrniti po nasvet, oziroma komu sploh zaupati v teh kriznih časih, da bi vsaj ohranil svoje premoženje. Tako sem se odločila, da vam tokrat predstavim poklic premoženjskega svetovalca.

Dober svetovallec se drži načela: Svetuj drugim, kakor bi želel biti sam svetovan!

V Sloveniji je poklic premoženjskega svetovalca eden novejših poklicev, v tujini pa so prav premoženjski svetovalci zelo spoštovani. V preteklosti nismo imeli trga kapitala, ko pa smo pričeli kupovati in prodajati delnice na Ljubljanski borzi, pa največkrat sploh nismo naredili nobene napake. Zakaj? Ker so imele vse delniške družbe v Sloveniji visoke rasti. Tako so ljudje brez nasvetov svetovalcev ustvarjali dobre dobičke. Vemo pa, da niso vedno samo rasti, da lahko tečaji na borzah tudi

padejo. Posledice hipotekarne krize, visoko vrednotenje na Slovenskih delnicah, propad največjih svetovanih bank in dvomestna inflacija v polovici držav na svetu so povzročili, da ljudje raje prihajajo po nasvete.

Čeprav je Slovenija še vedno socialna država, lahko iz dneva v dan ugotavljamo, da se skrb za prihodnost čedalje bolj prelaga na posameznika. Torej še vedno drži pregovor: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal. Zato je vsakdo, glede na težave, ki jih prinaša čas, zmerom bolj izpostavljen nevarnostim, ki bi lahko v prihodnje ogrožale stabilnost njegovega življenjskega standarda. Zelo pomembno pri tem je, da si vsak od nas s pravilno izbranimi produkti zaščiti osebno varnost ter s premišljenimi načini investiranja izgradi, optimira in zaščiti premoženje. Predvsem pa je pomembno, da se njegovi produkti tekoče spremljajo in seveda spreminjajo glede na trenutno situacijo na trgu. Zato pa je potrebno kvalitetno svetovanje.

Če vam želi nekdo podati verodostojni nasvet, potrebuje za to ustrezne licence s področja trženja investicijskih skladov ter licenco na področju zavarovalnega zastopanja. Poleg tega je zelo pomembno, kdo je in za koga dela. Pomembno je, da ponudbo sestavlja po predhodno opravljeni analizi ciljev stranke, torej le če pozna želje in cilje stranke, lahko ponudi primerni finančni instrument in ga na dano situacijo prilagaja. Seveda je potrebno imeti urejeno podjetniško svetovanje, ki ga kontrolirata Agencija za trg vrednostnih papirjev in Agencija za zavarovalni nadzor, etični kodeks in varovanje osebnih podatkov. Vsi izračuni pa naj bi bili sestavljeni na podlagi priporočila Evropske zaščite centrale potrošnikov. Samo svetovanje naj ne bi bil enkratni obisk stranke z eventualno prodajo posameznega produkta, ampak dolgoročna profesionalna naravnost k strankam, predvsem tekoče spremljanje sprememb na trgu in osebnih sprememb.

Kakšna so priporočila vlagateljem v času, ko denar na bankah izgublja na vrednosti, kje so največji riziki in največje priložnosti? Te odgovore in še kaj več boste lahko prebrali v naslednjih številkah Viharnika.

Ekološka kmetija Kumer

Martina Cigler, abs. agr.

Mladi gospodar Marko z mamo Anico

Jesen je in vse postaja čudovitih barv, v nižinah je še nekoliko toplo, vrhove gora pa je že pobelil sneg, ki bo, upajmo, še skopnel, saj si marsikdo od nas želi indijanskega poletja, to je dolgo toplo jesen. Ko hodim tu in tam, zrak omamno diši po gobah in pečenih kostanjih, ki jih je tudi letos na pretek. Lepo se je odpraviti v naravo, sama še posebej rada obiščem hribovske domačije, na katerih je ponekod, kot da bi se čas ustavil, na nekaterih pa že imajo potrebno mehanizacijo in jim dela ni več potrebno opravljati ročno. Ena takih je planinska postojanka na domačiji Kumer v Koprivni. Že ko sem se vozila tja, me je prevzela lepa narava, taka, da se ti spočijeta telo in duša. V neposredni bližini domačije je tudi cerkva sv. Ane, v kateri je kipec t. i. Črne Marije.

Na pragu doma me pričakata prijazen kuža ter zet gospodinje Anice Kumer, ki me povabi v prijetno urejeno notranjost, kjer gori kamin, kmalu pa se prestavimo v kuhinjo, kjer se nam pri pogovoru pridruži tudi mladi gospodar Marko Kumer. Zgodovina te kmetije je kar pestra in po

Aničina brunarica

prvih zapisih sega v leto 1560. Tako kot danes, so se tudi predniki ukvarjali z gostinstvom in živinorejo. Prapradedek je okoli leta 1800 imel tukaj gostilno. Tukaj je bila tudi prva šola, poučeval pa je duhovnik, ki je kar na konju prijahal sem gor. Ko so obnavljali hišo, so na zidovih našli podpise otrok. Zdajšnja šola leži nižje, obiskuje pa jo samo sedem otrok, kar je žalostno; mladi gospodar pravi, da se pač mladi veliko raje odpravijo v mesto kot v hribe in tako se višinski predeli prazni. Škoda, hribovske kmetije so namreč del tradicije v Alpah in bi bilo škoda, da bi tako žalostno propadle. Gospodinja in prejšnji gospodar, ki je na žalost umrl pred 4 leti, imata pet otrok, in sicer 34-letno Veroniko, Karolina jih šteje 32, Janez 30, Klemen 26 in Marko 25 let. Razen Janeza so vsi lovci, kar je družinska tradicija.

Kmetija leži na 1227 m n. m., tako da žit raje ne sejejo; prehitro lahko pade sneg, tako kot se je to zgodilo letos. Tudi sadja nimajo, ker ne bi dozorelo; gospodinja se nasmehne, ko pravi, da imajo nekaj lesnih češenj, pa še te so zrele avgusta. Kmetija obsega 121 ha in sodi med večje ekološke kmetije pri nas, od tega je 14 ha njiv in pašnikov, na katerih se pase 30 ovac in 15 krav dojilj s teleti. Imajo še 68 prašičev za lastne potrebe. Mladi gospodar Marko je aktiven v več društvih in rad dela z ljudmi, pravi, da če ne bi bilo planincev in ostalih ljudi, bi tudi on obupal in odšel.

Z ekološkim načinom kmetovanja se ukvarjajo od l. 2001, žal se pa tudi tukaj poznajo posledice žerjavske industrije, saj zaradi prekomerne vsebnosti težkih kovin v tleh niso dobili certifikata, kar je zelo žalostno.

Pridelajo približno 700 bal sena letno, to je 42 ton, imajo še pašnike na višini 1600 m, ki pa jih ne uporabljajo. Delo si olajšajo z gorskim traktorjem, le kakšne robeve še pokosijo ročno, dohodek pa jim predstavlja tudi gozd. Letno posekajo 180–220 m³ lesa.

Da je mladi gospodar mizar, se vidi po okusno urejeni notranjosti doma, ki daje prijeten občutek domačnosti. Pridite kdaj h Kumru, lepo boste postreženi, vsi pa so tudi planinci in poznajo mnogo poti tako za peš hojo kot vožnje s kolesom ali ježo konj. Tukaj se vsako leto ustavijo tudi pohodniki Prežihove planinske poti čez Goro k očetu.

Na tej kmetiji že petsto let gospodarijo sinovi in tudi v bodoče bo tako, dokaz je mlad sposoben gospodar Marko, s katerim sem se dogovorila, da bomo naslednje leto na njihovi kmetiji napravili »ogelj v Alpah«, to je način ozaveščanja o ohranjanju čiste narave v Alpah in nasploh neokrnjene divjine.

Kumrove ovce niso bile posebej presenečene nad letošnjim prvim snegom, ostale so na pašni

Zime so pri Kumru v Koprivni ostre in z obilico snega

Pri Kumru je živina navajena na izpust tudi v poznojesenskih oziroma že v zimskih razmerah

Kumrova družina s sorodniki: na desni sedi pokojni oče, ob njem mati Anica, nato Veronika, bratranec Rok, sin Klemen ter ostali sorodniki

Tradicionalni pohod po Gozdno turistični poti Plešivec

Stanko Hovnik

Mestna občina Slovenj Gradec, Zavod za gozdove Slovenije, krajevna enota Slovenj Gradec, Vaška skupnost Razbor in Turistično društvo Slovenj Gradec so pripravili tradicionalni pohod po Gozdno turistični poti Plešivec, ki je bil 13. septembra 2008. Od gostilne Balek v Suhem Dolu so šli po soteski Kaštel do Plešivskega mlina. Pri mlinu je bila slovesnost, saj se je po skoraj šestdesetih letih ponovno zavrtilo mlinsko kolo in s pomočjo vodne energije pognalo mlinski kamen.

Ob tej slovesnosti, ki jo posvečamo prazniku Mestne občine Slovenj Gradec, je spregovoril župan občine gospod Matjaž Zanoškar: »Plešivski mlin, pomemben steber plešivskega gospodarstva od 16. stoletja dalje, kjer so mleli žito, posejano na strmih plešivskega in razborškega hribovja, v znoju prekopanih novnah ...« Avgust Kunc, vodja krajevne enote Slovenj Gradec, Zavod za gozdove Slovenije, je dejal: »Zadnjič se je mlinsko kolo v tem mlinu vrtelo v 60. letih prejšnjega stoletja. 21. junija 1961. leta sta ga povodenj in toča tako prizadela, da je postal neuporaben. Manjše popravilo je mlin doživel v obdobju med letoma 1965 in 1970.«

Mlin je kasneje vidno propadal vse do leta 2005, ko smo v njem začeli izvajati obnovitvena dela. V letu 2006 sta bila obnovljena zid in streha, v letu 2007 je bilo vgrajeno novo stavbno pohošstvo in postavljen mlin. Lani, 8. septembra, smo obljubili, da bo v letošnjem letu mlin gnalo mlinsko kolo na vodni pogon. To obljubo smo tudi izpolnili. Mlinsko kolo je po več kot 50 letih voda zopet zavrtila 30. avgusta leta 2008.

To je za Razbor oz. za celotno Mestno občino Slovenj Gradec pomembna pridobitev kulturno etnološkega značaja. Trenutno je ta mlin na področju Mestne občine Slovenj Gradec edini, ki lahko melje žito na vodni pogon. Da pred nami stoji obnovljen mlin, je zasługa mnogih. Zahvala velja Mestni občini Slovenj Gradec, Poklicni lesarski in gostinski šoli Slovenj Gradec, Gozdnemu gospodarstvu Slovenj Gradec, Turističnemu društvu Slovenj Gradec ter Ivanu Bošniku in Vinku Klančniku, ki sta bila ves čas s srcem in z dušo pri obnovi tega mlina.

Hvala gospodu Gregi Kragelniku in njegovemu sinu Gregi (Zagmajškovima), ki sta »po škratovsko« izdelovala novo mlinsko kolo, Zdravku Jelenu (Ronetovemu Zdravku), ki je od lanskega leta skrbnik tega mlina, ter Koroškim gradnjam, d. d., Slovenj Gradec. Ne gre pozabiti tudi ZGS, KE Slovenj Gradec, ki je pri obnovi tega mlina z različnimi aktivnostmi prisotna od samih začetkov. Zahvala velja tudi ostalim, ki so kakor koli pripomogli, da tu pred nami po več kot 50 letih stoji obnovljen mlin. Njegova vloga bo predvsem ta, da obiskovalcem kot kulturno ekološki spomenik prikaže (pričaral) del iz takratnega življenja

preprostega človeka Plešivca in njegove okolice. V kulturnem programu so nastopali učenci Osnovne šole Razbor, kmečka opravila iz preteklosti pa so prikazali otroci iz vrtca Podgorje. Pogostitev pri Plešivskemu mlinu so pripravili na ekološki kmetiji Rone. Od zdaj naprej bomo lahko tam kupovali sveže mleto ajdovo moko in zdravilna zelišča. Na Vernarici bo dišalo po peki v krušni peči in pečeni jagnjetini, v gostilni Balek v Suhem Dolu pa si bomo privoščili sveže postrvi iz reke Suhodolnice.

Tretja bučna razstava v Starem trgu

Tatjana Krejan Košan

Foto: Ida Robnik

Zadnji konec tedna koledarskega poletja (od 19. do 21. septembra) smo na vrtu Kulturnega doma v Starem trgu pripravili 3. razstavo buč ob sodelovanju Kulturnega društva Stari trg in Društva kmetijskih inženirjev in tehnikov Koroške. Vsako leto je na bučnem prazniku predstavljenih več buč, vsaka razstava zasede večjo površino vrta in vsako leto je več obiskovalcev.

Posebnost letošnje razstave je bila postavitve buč v bučno piramido. Na lesenem ogrodju višine skoraj 3 m so bile na policah zložene buče po barvah, velikostih, oblikah, sortah ... Bučne piramide so v tujinah pogoste na razstavah, pravzaprav jo mora imeti vsaka »prava bučna razstava«. V bučnem svetu so tekme za največje, najtežje, najdaljše buče nekaj običajnega, tako je tudi pri postavljanju bučnih piramid. V Evropi ima rekord za največjo bučno piramido mesto v Nemčiji, kjer so 20 m visoko ogrodje piramide sestavili iz plastičnih zabojev za pijače.

Letošnja kulinarčna bučna tema je bila bučna pita (slavna Pumpkin pie), za katero recept smo objavili že na vabilu.

Na otvoritvi so med različno pripravljenimi pitami obiskovalci za »naj« bučno pito izbrali sladico gospe Koprivnikar iz Mislinje. Bučna pita je tradicionalna, praznična sladica Severne Amerike. Na obloženih mizah z dobrotami se pojavi v jesensko-zimskem času, nikakor pa ne sme manjkati ob njihovem zahvalnem dnevu, božiču, je pa tudi simbol praznovanja noči čarovnic (Halloween). Način pripravljanja bučne pite so v Ameriko prinesli priseljenci iz Evrope in domovini buč pokazali raznovrstnost uporabe buč. Glavna posebnost priprave nadeva je, da se uporabi bučni pire, ki ga lahko Američani celo kupijo v trgovini, in ne uporaba sveže naribane buče, kar je običajno pri nas. Sorte buč, ki se uporabljajo za pite, so oranžno mesnate sorte iz skupine velikank, zelo pogoste so sorte buč lučk, ki se uporabljajo za izrezovanje.

Bilo je tudi več domiselnih »skulptur«

Na koncu naj ponovim misel z letošnjega bučnega praznika: »Imejte radi buče!« Ker so dobre, različnih okusov, zdrave in prinašajo prijazne okrogle misli.

Okrogli rdeči orjak na Čečovju

Gorazd Mlinšek

Foto: Janko Bajec

Čečovje je lepo urejeno bivalno naselje Raven na Koroškem ob vznožju Navrškega vrha. Na peščenih terasi, katero sta oblikovala reka Meža in potok Suha, prehaja z bloki in s posameznimi stolpniciami potresen bivalni prostor v

predel individualnih hiš, obdanih z lepimi zelenicami in vrtovi. Na robu Čečovja živi Bajčeva družina, ki je tradicionalno povezana z železarno. Danes sta gospodarja pri Bajcu Janko in Urška Bajec. Janka poznamo kot pridnega čebelarja, člana Čebelarke družine Kotlje. Njegove marljive čebelje varovanke prebivajo v lepem čebelnjaku na Krautpergerskem pod Uršljo goro. Urška pa je vneta vrtnarica. Vrt s številnimi gredami imajo Bajci na Čečovju in pri čebelnjaku. Pogled na njihov vrtni mozaik je vsako leto zelo pester. Še posebno zanimiv pa je bil letos, ko je Urški uspelo poleg ostale zelenjave vzgojiti zelo lep paradižnik. Med njim je bil tudi rdeč paradižnikov orjak, težek 1.250 g. Ni bil osamljen, poleg njega je zraslo še veliko njegovih bratov. Da je rdeči orjak zrasel v izredno lep paradižnik, je poleg Urške zaslužen tudi njen Janko, ki je vestno skrbel za vlažnost zemlje. Sosedoma čestitam za okusen »svetovni bio paradajš«!

Z bučnimi specialitetami obložene mize

V Vuhredu odprli vodno učno pot in dve obnovljeni vaški koriti

Lokalna skupnost uspešna na razpisu Heliosovega ekološkega sklada

Foto: Matjaž Ledinek

Vuhred, 6. oktober 2008. V okviru prireditve ob 600. obletnici prve omembe kraja so v Vuhredu ob številni prisotnosti domačinov in povabljenih gostov včeraj slovesno predali namenu novo Vodno učno pot Vuhreščica s pešpotjo in dve obnovljeni vaški koriti. Prireditvi so s kulturnim programom obogatile skupine domačih kulturnih društev in otroci podružnične osnovne šole v Vuhredu.

Obnova korit je del projekta, ki je bil v okviru letošnjega razpisa Heliosovega sklada za ohranjanje čistih slovenskih voda izbran za sofinanciranje v višini 2000 evrov. Najmanj toliko je k obnovi prispevala tudi Občina Radlje ob Dravi, ki se je na razpis Heliosovega sklada prijavila na pobudo Krajevne skupnosti (KS) Vuhred. Obnova je potekala minulo poletje, pri njej pa so s pogodbenim partnerjem, podjetjem Koroški zidar, sodelovali domačini s številnimi prostovoljnimi urami dela.

Obnovljeni koriti, ki se nahajata v središču vasi, predstavljata pomembno dediščino kmečkega življenja. V preteklosti, pred izgradnjo javnega vodovoda, so se ob koritih zbirali krajani, se odžejali, zajemali vodo za potrebe gospodinjstev, perice so prale perilo, voda je služila za napajanje živine, ki se je pasla na okoliških pašnikih. Zgornje korito je bilo zgrajeno v času Kraljevine Jugoslavije, spodnje Trunkovo pa v času II. svetovne vojne. Obe sta bili že potrebni obnove, zato se je KS Vuhred odločila, da obnovo izvede v letu, ko kraj praznuje 600. obletnico prve omembe, in na ta način uredi tudi njeno okolico. Ker voda v koritih ni redno preverjana, so pri Trunkovem za mimoidoče dodali pipo s pitno vodo iz javnega vodovoda. Kot je na otvoritvi obnovljenih korit izpostavila sekretarka na Ministrstvu za okolje in prostor mag. Nevenka Colnarič, bodo obnovljena korita in nova vodna učna pot dodatno pripomogli k ohranitvi

Domačini pred Mravljakovo ledenico

pestrosti vodnega sveta potoka Vuhreščica z okolico in dosegli svoj širši namen z aktivnim partnerstvom med lokalno skupnostjo, izobraževalnimi ustanovami, gospodarstvom in državo. Ob tem je izpostavila pomembnost zavedanja upravljanja z vodnimi viri, ki obsega varovanje, rabo in urejanje voda.

Projekt obnove korit je bil namreč na razpisu Heliosovega sklada letos uspešen tudi zato, ker je vključeval idejno zasnovo nove vodne učne poti, ki sta jo pripravili upokojena učiteljica Frida Mravljak in ravnateljica Osnovne šole Vuhred Simona Ternik. KS Vuhred je k sodelovanju pri ureditvi vodne učne poti povabila profesorico dr. Ano Vovk Korže in Vesno Jurač s Filozofske fakultete Univerze v Mariboru.

Vodna učna pot Vuhreščica je bila postavljena po zgledu podobne vodne učne poti, ki so jo med letoma 2005 in 2007 uredili v sosednjem kraju Dobrava

na levem bregu reke Drave. Tako se danes obe poti tematsko povezujeta in prehajata ena v drugo. Nova vodna učna pot vključuje obnovljeni vaški koriti, ledenico, »štepih«, malo hidroelektrarno in druge naravno- in družbenogeografske danosti bližnjega in daljnega območja potoka Vuhreščica. Na poti je postavljenih deset informativnih tabel, ena med njimi nakazuje Pešpot Vuhreščico, ki se nadaljuje v okolici Vuhreda. Vodno učno pot dopolnjujeta izdana zloženko in promocijska spletna stran, ki je v pripravi. Namenjena je vsem, ki imajo odgovoren odnos do narave in čistega okolja, ter šolarjem kot tematska učilnica v naravi.

V okviru Heliosovega sklada je doslej 47 občin iz vse Slovenije obnovilo že 53 krajevnih vodnjakov, korit, izvirov, mlak in drugih oblik vodnih zajetij. Tako so lani tudi v občini Podvelka na Rdečem Bregu na Pohorju obnovili Hlebov vodnjak, ki je eden najvišje ležečih vodnjakov v Sloveniji.

Odkritje spominske plošče ob obnovi Trunkovega korita; župan Radelj ob Dravi Alan Bukovnik in Andreja Rož iz Heliosa

Zlata poroka Slavice in Milana Čurina

Janez Švab

Ob podobni slovesnosti je preprost človek rekel: »Niso vsi za dvovprego; sam še vlečeš, ko pa je potrebno vleči skupaj,

Poroka z obveznim prstanom ...

pa ni več vseeno. Začne se čudno natezanje naprej in nazaj; zdaj eden, zdaj drugi, nikoli oba hkrati, skratka vedno navzkrižno. Tako se pokaže, da nista za dvovprego ali pa da vsaj nista prava dva v isti voz vprežena.«

Pri teh dveh pa je drugače. Sloga, moč, harmonija.

Ne moremo reči, da je zakona na poročni dan konec, temveč se takrat šele začenja in se mora neprenehoma graditi.

Pri gradnji zakona morata zaljubljenca pogledati v prihodnost, kajti zakon, če je lepo zgrajen, ne traja le kratek čas, ampak do smrti.

Skupno življenje je izpostavljeno viharjem in zdrži le, če so dobri temelji. Najboljši temelji skupnega življenja so zvestoba, zaupanje, zanesljivost, dobrot, medsebojni pogovor in ko so ti temelji prikovani na kamnito podlago, ki se ji reče ljubezen, je to dovolj za štirideset, petdeset, šestdeset in še več let skupnega življenja.

Šestindvajsetletnega mladeniča Milana iz ravninskega Ormoža je služba pripeljala v drugačno, gorato, skalnato in lepo Koroško. Sprememba je mlademu gozdarju godila in kaj kmalu je opustil misel na vrnitev v domači Ormož.

Gibanje v naravi, gozdarjenje in lov sta bila kar dobra pomočnika za spoznati pravo dekle za življenjsko sopotnico. Devet let mlajša Slavica, doma v bližnjem Šoštanju, je bila kar prava. Ujela sta se in se poročila ravno na dan obhajanja zlate poroke, pred petdesetimi leti.

V življenju v dvoje podrejenost nikoli ne prenese zadovoljstva. Predvsem pustiti delati partnerju tisto, kar ga veseli, je porok za uspešno in dolgo skupno življenje.

Slavica je skrbela za hčerki Petro in Danielo, za skrbno urejen dom, kakršnega lahko nudi le pridna ženska roka. Milan pa je v mali gorski vasici postal simbol za predanost kraju. Ni lahko postati častni občan v kraju, kjer se vsi med seboj poznamo do obisti. Za uspešnim moškim pa skoraj praviloma stoji uspešna ženska, pa čeprav njena dela v javnosti niso vedno vidna.

Kaj je tisto, kar ljudje imenujejo ljubezen? Nič ni bolj sladkega kot ljubezen in tudi bolj grenke stvari na svetu ni, kot je nesrečna ljubezen. To ne pomeni življenja brez manjših razprtij, to ne pomeni življenja brez kakršnekoli ostre besede, to pomeni življenje z veliko mero potrpežljivosti, odpuščanja in največje vrednosti medsebojnega spoštovanja.

Odras ljubezni so otroci. Milan in Slavica sta hčerkama dala veliko; dala sta jim pridnost, poštenost, medsebojno spoštovanje in spoštovanje staršev. Dobili sta veliko, dobili sta čudovito popotnico za samostojno življenje.

In za konec; poleg tistega zdravega, dolgega življenja naj vama v imenu sokrajanov in v svojem imenu zaželim le še eno: mirno, složno življenje v družbi svojih hčera, Adama, Nuše, Matjaža ter Špele in njih očetov.

... potem pa na potovanje ...

Stari običaji še živijo

Leopold Korat

V naših dneh radi potožimo, kako je vse, kar je nekaj bilo, šlo v pozabo. Pa ni čisto tako! Kljub tehničnim pripomočkom, traktorjem in kombajnom je še ostalo nekaj: ne samo za telo, ampak tudi za dušo. Včasih mi je kar hudo, ko slišim, da bo prikaz starih običajev, ki jih ni več; saj jih je še danes veliko. Mogoče so bolj skriti, mogoče so bolj tihi, mogoče jih ob mnogih velikih kulturnih dogodkih kar spregledamo.

Eno takšno kmečko opravilo naših babic in dedkov je »kožuhanje« (po mežiški dolini »flencanje«, drugod ličkanje).

Pri večini hiš sem v teh dneh slišal, da še opravljajo to delo. Zberejo se sosede, znanci in prijatelji in lupijo koruzne storže. Najprej je to materialna korist, hkrati pa tudi duhovna. V času, ki ni več v naših rokah, je še kako prijetno posedeti, poklepetati in se nasmejati ob dobri kapljici, ob dobri potici in ob prijazni besedi.

Na sliko sem ujel »kožuhanje« pri Klinčmanu nad Podgorjem. Ta kaže, da vse le še ni šlo v pozabo in še živi. Prav je tako. Verjetno bo prišel čas, morda je že zdaj, ko bo marsikdo rad skočil s traktorja in se poveseil s sosedom pri kupu koruze ob »kožuhanju« ali ob drugem ročnem opravilu. Človek se bo moral vrniti nazaj k naravi, če bo hotel, da bo ostal človek in del narave.

8. svetovni festival praženega krompirja

Janez Švab

Foto: Andreja Polajner

Sliši se skoraj neumno, pa vendar je resnično. V Sloveniji obstaja društvo, ki se imenuje Društvo za razvoj praženega krompirja kot samostojne jedi. Dobro idejo in še marsikaj slovenskega bi lahko na takšen način poudarili in ne bi vedno stokali o naši majhnosti.

V društvu je včlanjenih okrog tisoč ljudi od daljne Islandije do Makedonije, od Irske do Češke in iz večine držav med njimi. Obstajajo že nekaj več kot osem let, s svojim statutom, himno, emblemom in članstvom. V društvo je včlanjeno veliko število prijetnih ljudi, željnih druženja in zabave. Srečanja potekajo bodisi na skupnih akcijah sajenja krompirja, pri okopavanju in spravilu pridelka. Člani se družijo tudi na pohodih, do nedavnega v »svoji specializirani«
gostilni v Ljubljani, in seveda na vseh priljubljenih festivalih praženega krompirja.

V letošnjem letu so postavili zares prečudovit kip Mariji Tereziji, vladarici, ki je zaukazala sadnjo krompirja kot učinkovit ukrep proti lakoti v takratni Avstro-Ogrski. Kip stoji v lepem centru občine Šenčur pri Kranju. Njegove otvoritve se je udeležilo mnogo obiskovalcev iz domovine in tujine.

Le kaj imata skupnega Črna na Koroškem in krompir? Pri nas se sicer sadi krompir, največkrat se mu reče »r'pica«, vendar ga lastniki sadijo v glavnem za lastne potrebe. Večina Črnjanov si mora krompir kupiti v trgovini ali pa v bolj »krompirjevih vaseh«, kot sta Libeliče in Trbonje. V Črni imamo priljubljeno staro gostilno »Pri Škrubiju«, ki jo vodi znani kuhar Peter Lenče, ki kuha po starih, že pozabljenih receptih. Že pred leti je Peter zbral skupino prijateljev, včlanili so se v Društvo ljubiteljev praženega krompirja kot samostojne jedi in pričeli so aktivno sodelovati na vseh njihovih akcijah.

Svetovni festival poteka vsako leto v eni od slovenskih pokrajin. 7. svetovni festival je gostila vas Lipa pri Beltincih in takrat smo dobili priliko, da se predstavimo kot morebitni naslednji organizator. Črnjanski harmonikarji, moštna dečva, Kralj Matjaž,

Gozdni mož in tudi sami krajsani smo navdušili in prepričali vodstvo društva, da so nam zaupali organizacijo 8. svetovnega festivala.

Vajeni organiziranja velikih prireditev smo se zadeve kaj kmalu lotili, ustanovili vodstveno skupino in zasnovali osnovni koncept. Priliko za sodelovanje smo dali občini Dravograd in njeni krajevni skupnosti Libeliče, našim prijateljem iz Starega trga ob Kolpi ter naslednjim organizatorjem iz Radeč. Za kraj prizorišča smo si izbrali velik travnik ob poti iz Črne proti Koprivni Loge. Na novo smo morali napeljati elektriko, urediti parkirišče za osebna vozila, prireditveni prostor, vodo in elektriko.

Za boljše razumevanje prireditve naj najprej predstavim nekaj pravil društva, ki ga uspešno vodita Stane Menard, predsednik, in Boštjan Zrimšek, sekretar ali tisti, ki za vse ve:

- vsaka skupina si sama uredi kuhinjo pri stojnici, ki jo priskrbi organizator;
- bodite prepoznavni (zaželeno je duhovita promocija lastnega lokala ali kraja);
- organizator priskrbi vodo za kuhanje in pomivanje posode;
- oprema udeležencev mora biti v slogu festivala (emblem društva je koloradski hrošč);
- vsak udeleženec je dolžan pripraviti 40 kg praženega krompirja in pred tem mora oddati recept društvenemu arhivarju;
- dovoljeno je le kuhanje »ta pravega«
krompirja (odpade industrijsko pripravljen krompir);
- pravočasnost zadnja ekipa mora pričeti s kuho ob 10. uri;
- pravi trenutek – uradni del prireditve, torej delitev, se začne točno po strelu iz možnarja;
- z velikostjo porcij ni pretiravati, kajti tisti, ki mu je všeč določen

krompir, gre večkrat k istemu »štantu«;

- prireditev je nekomercialna in dohodek je namenjen za dobre namene.

In začelo se je. Ob 9. uri so pihalni orkester iz Šentjanža, Pihalni orkester rudnika Mežica, Črnjanski harmonikarji, plesalke in plesalci folklornih skupin iz Dravograda in Črne pričeli izmenično zabavati prve goste iz domovine in tujine v centru vasi. Med gosti je bilo kar nekaj takšnih, ki so sodelovali na dobri »koroški gaudi«
na predvečer prireditve v Kulturnem domu v Črni. Med tem časom so se zbrali še traktoristi iz Libelič in Črne, katerih značilnost je bila vožnja traktorjev s starimi priklopniki in opremo za pridelavo krompirja. Eni so vozili opremo za delo na ravninskih predelih, drugi pa so prikazovali značilnost pridelave v goratem delu Slovenije. Ni manjkalo tudi moderne opreme, za kar je poskrbela Kovačija Štruc z Mute.

Med tem časom so pražilci že pridno pražili krompir. Kar precej ljudi je reklo, da tu »restajo r'pico«. Tega besednjaka so se nalezli tudi gostje iz ostalih delov Slovenije. Napetost je rasla. Pod odrom so se zbirali nastopajoči. Opaziti je bilo maestra Mojmirja Sepeta s pevskim zborom z Vrhniko in z muzikanti, godbi iz Mežice in Šentjanža, folklorne skupine iz Dravograda, Starega trga ob Kolpi, Radeč in Črne, nastopajoče pevce, like in humoriste s Koroške ... V goste Kralju Matjažu je iz Prekmurja prišel tudi pozvačin.

Leseni registri so stalnica pri svetovnih festivalih. Tradicionalno njihove fanfare označijo pričetek uradnega dela. Zaigrajo himno in še kaj tudi zabavnega iz njihove bogate zakladnice. Himno praženemu krompirju so zapele še pevke z Vrhniko in zaigrali Sepetovi godbeniki. Čudovito je bilo videti velikega, zelo spoštovanega dirigenta pred različnimi glasbenimi skupinami.

Po pozdravnih nagovorih župana, gostitelja festivala in predsednika Staneta Menarda se je lahko začelo zares. Znani poznavalec turizma, tudi zelo zanimiv sogovornik, Drago Bulc je imel nalogo: izdal je ukaz strelcu z možnarjem, da se lahko prične delitev krompirja.

Pražilci so pripravili več kot 2000 kg praženega krompirja in ga razdelili med obiskovalce. Verjeli ali ne, da je krompirja zmanjkalo v dobrih treh urah, čeprav je bilo na voljo ogromno mesnih prilog (vol na žaru, pečeni piščanci, tipična koroška kosila, suhomesnati izdelki koroških kmetij ...).

Druženje in veselje sta se nadaljevala. Moški del je še posebej navdušila Klara Zvonar, vse skupaj pa Milan Kamnik, ki je »vrgu še en pac'l g'r na ovg'n« in pa »ogrobu repico«.

Domiselno in dobro pripravljena sta prireditelja vodila Tadeja Germadnik in Jurij Berložnik in kar nekaj prilik so dobili tudi mladi harmonikarji in pevci, da so se lahko predstavili tujcem.

Še posebej sem vesel, da smo se gostom iz več kot desetih evropskih držav predstavili z domačimi obrtni (enostavna kovačija, preja, filcanje volne, cepljenje šitelnov in pokrivanje strehe z njimi ter rezbarjenje) in z libeliško razstavo različnih vrst krompirja.

Ocenjujemo, da je prireditev obiskalo okrog 7000–8000 ljudi, da so bile prenočitvene kapacitete na Koroškem zasedene že mesec pred prireditvijo in da je bila velika večina obiskovalcev navdušena nad vsebino in izvedbo prireditve.

Dan po prireditvi sem preživel v prijetni družbi predsednika Staneta Menarda in z nekaterimi gosti iz Kanalskih otokov in Anglije in najbolj pogost stavek je bil: It is beautiful. Mislili so na pokrajino, prijaznost Korošcev in tudi na uspešnost prireditve.

Pomanjkljivost? Morda k prireditvi nismo znali prav pritegniti še ostalih s Koroške, da bi nastopili kot pokrajina.

Naj se še zahvalim moji ekipi iz Črne (vodstvu, pevcem, folklori, harmonikarjem, sodelujočim kmetijam, kmečkim ženam Mežiške doline, tistim, ki so se trudili prikazati stare obrti, delavcem za ureditev prizorišča ...), gostom iz Starega trga ob Kolpi, soorganizatorjem iz Dravograda, Libelič in Šentjanža, naslednjim prirediteljem iz Radeč (mimogrede sem postal njihov splavar na Savi), vsem nastopajočim in še posebej zahvala za dobro sodelovanje predsedniku društva Stanetu Menardu in sekretarju Boštjanu Zrimšku.

Pozno poletna koroško-kranjska odprava na Triglav

Alja Zorman

Zadnji vikend v avgustu se nas je pet hribov željnih Korošcev v zgodnjih jutranjih urah z avtom podalo na dolgo pot od Slovenj Gradca do Mojstrane. Krajši postanek smo naredili v Kranju, kjer se nam je pridružilo še pet kranjskih članov pohoda. Pot smo nato nadaljevali proti Jesenicam, kjer smo si privoščili jutranjo kavo. Ob poslušanju nasvetov vodnika Primoža, ki nas je želel dobro pripraviti za pohod, smo se v mrzlem jutru nekateri dokončno prebudili. Potem ko smo prispeli v dolino Vrat in plačali parkirnino, ker je v Triglavskem

Procesija na Triglav

narodnem parku parkiranje izven za to namenjenih parkirišč kaznivo, smo si na »brzino« ogreli mišice, natovorili nahrbtnike ter po priganjanju vodnika Primoža »štartali« z našim pohodom. Ob šesti uri zjutraj smo bili vsi člani naše koroško-kranjske naveze zbrani tik pod severno steno Triglava, ozirajoč se v megleno nebo za soncem. Ker smo bili v ekipi, z izjemo treh članov, sami amaterji visokogorja, kar pomeni da smo šli prvič na Triglav, smo nadobudno sledili našemu vodniku po zelo zahtevni Tominškovi poti. Nihče od nas ni pričakoval, da je vzpon tako zahteven in strm že v začetku in da ta pot nudi tudi vsemogoče adrenalinske podvige, kot je plezanje po skalah in varovalih ter prehode čez prepade. Hoja je bila še toliko nevarnejša, zaradi nizke in goste megle, katere posledica so bili mokre skale in spolzki klini. Na višini 1600 m, kjer smo imeli krajši postanek, je na nas prvič posijalo tolpo sonce, ki nas je odtlej vseskozi spremljalo. S prihodom na Triglavski dom na Kredarici smo si zaslužili enourni počitek na toplem soncu, rahla

sapica nam je pihala v obraz in nas zazibala v prijeten dremež. Zbudilo me je ovčje meketanje, nakar sem zagledala ovce, ki so se pasle nedaleč stran tik ob koči, kjer je bila manjša zaplata trave. Zanimivo, kje vse lahko srečamo domače živali, če bi mi kdo ob našem prihodu omenil, da se tod, kjer so samo kamenje in skale, pasejo ovce, mu ne bi verjela. Po počitku in okrepčilu smo si začeli ogrevati mišice za naš zadnji, ciljni podvig. Proti vrhu Triglava se je vila procesija ljudi, veliko časa smo izgubili z mimohodi, ko smo se umikali ljudem v skalovju, držeč se samo za klin ali varovalno jeklenico. V takšnih trenutkih je bila potrebna popolna zbranost in strmenje navzgor, kajti pogled v globino ni bil nič kaj prijeten. Premagali smo Mali Triglav, čakal nas je samo še strmi vzpon na Veliki Triglav. Ob prihodu na vrh se je nad nami odprlo modro nebo, pod nami se je v vsej svoji veličini raztezala naša dežela, ki je zaradi goste bele megle iz te perspektive tokrat nismo videli. Sledil je pravi gorski krst pri Aljaževem stolpu, fotografiranje s slovensko zastavo in vzklikanje: »Štk, zdaj smo pa tapravi Slovenci!«; naši kranjski člani odprave pa so vzklikali: »Tkola, zdej sm pa taprau Slovenc!« Težko je s skromnejšimi besedami opisati naše veselje ob prihodu na vrh Triglava, saj smo na tej poti morali premagati veliko višinsko razdaljo, preplezati skale s pomočjo varoval ter prečkati prepade. Takšen pohod zato marsikomu simbolno predstavlja pot k osvojitvi postavljenega cilja in ko doseže vrh, to simbolno pomeni zmago in je veselje ob tem toliko večje. Naša zabava ob proslavitvi uspešnega vzpona na vrh Triglava se je zato nadaljevala na Kredarici še pozno v noč. Ker smo bili že predhodno obveščeni, da so cene hrane in pijače na koči visoke in ker smo imeli v ekipi Gorenjce, nam je bilo nekaj denarja prihranjenega na račun naših »šerp«, ki so dobrodušno pritorvili pijačo.

Jutro na Kredarici

Nadaljevanje na str. 26

Vzpon na vrh

Jutro na Kredarici je bilo sončno, vetrovno in predvsem mrzlo. Slednje smo občutili, ko smo se po zajtrku natovorjeni z nahrbtniki v kratkih hlačah odpravljali v dolino. Pred kočjo nas je presenetil hladen severni veter, ki nas je dokončno prebudil in spodbudil, da smo lahkotno kot gorske koze sledili našemu vodniku v zavetrje. Pri sestopanju v dolino smo zopet naleteli na meglo, ki nam je tokrat olajšala plezanje po varovalih, saj nismo videli prepadov pod nami. Med spuščanjem v dolino si je naš vodnik privoščil še šalo na moj račun, zaradi utrujenosti namreč nisem opazila, kdaj je moj nahrbtnik postal težji in da sem dobršen kos poti tovorila triglavsko kamenje.

Ko smo utrujeni prispeli do avtomobilov, smo si vsi oddahnili, da je pot že za nami in da nas čaka samo še vožnja proti domu. Sledili so pozdravi in sklep, da naš pohod postane tradicionalen in da se bomo drugo leto na vrh Triglava podali po še daljši poti iz doline Triglavskih sedmerih jezer. Ampak to bo naslednje leto ...

Na vrhu z zastavo

Srečanje koroških planincev na Peci

Mirko Tovšak

»Navada koroških planincev je, da se vsako leto srečamo na drugem koncu Koroške, da ocenimo vrednote prehojenih poti, društvenega planinskega dela, doseženih ciljev, ki niso mali, se s pozornostjo spoštljivo zahvalimo planinstvu predanim društvenim delavcem in si zastavimo nove cilje, ki tako postanejo obveza.

Čar gora je neponovljiv. Vedno znova se vračamo nanje, jih spoznavamo in nikoli do konca ne spoznamo. So takšne, kot naša dekleta na tej in oni strani Pece. Peca zna biti prijazna, lepa, muhasta, zna te zavreči kot staro cunjjo, kot da bi v sebi nekaj skrivala, kar ne bi hotela pokazati. Morda je to kralj Matjaž s svojo vojsko, ki naj bi spal v nedrih te prečudovite gore. Peca pa zna tudi združevati. Prav ta želja je vodila nas koroške planince, da ta dan tokrat organiziramo na tej skrivnostni gori, da še mi odstranimo stare prepreke, ki so se zgodile nekoč ob postavitvi meja in razdružitvi ljudi na naši in avstrijski strani te gore.«

G. Horjak pozdravlja planince na proslavi ob planinskemu domu

Te besede je zapisal predsednik Meddruštvenega odbora PZS g. Drago Horjak v zbornik, ki so ga ob letošnjem 28. srečanju koroških planincev, izdali organizatorji praznovanja. Je bilo pa še kar nekaj drugih razlogov, da so se koroški planinci odločili, da bodo ta veliki shod organizirali na Peci. Poleg tega, da Peca na samem vrhu meji med Slovenijo in Avstrijo in je do vstopa naše države v EU delila koroške Slovence na dva dela, smo na srečanju proslavili še 80-letnico postavitve prve, Uletove kočje na Peci ter 50-letnico postavitve novega Doma na Mali Peci. Prav tako pa so na ta dan

Ob razgledni plošči so tokrat pozirali aktivisti postavitve tega razgledišča, med njimi predsednik PZS Franci Ekar, predsednik MOPZS g. Drago Horjak in predsednik PD Mežica Vili Blatnik

planinci slovesno odprli razgledišče na Kordeževi glavi, kjer Peca doseže svojo najvišjo točko. Dovolj razlogov za veliko praznovanje torej, ki se ga je udeležilo kar lepo število pohodnikov. Osrednja proslava je bila pri Domu na Peci, pri kapelici sv. Cirila in Metoda, tik ob koči pa je bila slovesna dvojezična maša za vse planince, žrtve gora. Srečanja sta se udeležila tudi predsednik Planinske zveze Slovenije g. Franci Ekar in župan občine Mežica g. Krebl, slavnostni govornik na proslavi pa je bil sedanji predsednik Meddruštvenega odbora PZS g. Drago Horjak. Na proslavi so podelili tudi najvišje priznanje Planinske zveze Slovenije svečano listino znanemu alpinistu, reševalcu, sedaj pa tudi načelniku gorske reševalne službe iz Prevalj Franciju Oderlapu. Kot alpinist je znan po tem, da je na vseh kontinentih sveta osvojil vse najvišje vrhove. Koroški planinci so ob tej priliki izdali tudi zanimiv dvojezični zbornik, v katerem so prikazani zgodovina planinstva na Koroškem in uspehi ter delo Meddruštvenega odbora PZS za Koroško.

Franc Oderlap po prejemu najvišjega priznanja PZS – svečane listine

Ob lepem sončnem vremenu so se planinci v popoldanskih urah družili še ob planinski koči in se nato pozno zvečer vrnili na svoje domove.

Slovenska lovska noša

Martin Kranjc

O nezadostnem poznavanju ali nespoštovanju lovskih šeg in navad pri lovskih slovesnostih in pogrebi.

Dolžnost slehernega lovca je, da spoštuje in izvaja načela, kot jih zahteva Etični kodeks slovenskih lovcev, katerega smo z zaprisego sprejeli in se s podpisom obvezali, da ga bomo spoštovali in ohranjali lovsko kulturo in navade. Danes pa se tega mnogi lovci ne zavedajo in želijo te običaje razvrednotiti, ker nimajo korektnega odnosa do lova, do drugih lovcev, do lastnikov zemljišč in občutka za ohranjanje zdravega okolja.

Omeniti želim lovski pogreb, katerega smo imeli v mesecu avgustu v sosednji lovski družini. Na pogrebu je bilo veliko pokojnikovih prijateljev, šoferjev, gasilcev, lovcev in praporov. Spoštovanje do pokojnika so z društveno pripadnostjo izkazali gasilci in šoferji v uniformah, lovci pa so predstavljali le pisano družino z belimi srjajcami, kar je bilo za ostale

prisotne zelo moteče. Moti me, da so lovci postali tako nestrpni nevdržni, da ne morejo na pogrebni svečanosti potrpeti dobro uro in pokojniku izkazati zadnjo lovsko čast v dostojnih zelenih lovskih uniformah. Bojim se, da bo naša lovsko zgodovina pri neupoštevanju naše bogate lovske dediščine s časom izgubila tradicionalne etične vrednote. Zavedati se moramo, da vsako lovsko nepravilnost hitro opazijo drugi ljudje, tisti, ki želijo razvrednotiti našo bogato lovsko zgodovino, še posebno tisti, katerim lovci nismo po volji. Zato redno opazujejo naš odnos do narave in divjadi, skrb nad izvajanjem lova in spoštovanje lastniških vrednot.

Vrtnice so njena velika ljubezen

Silvo Jaš

Pri Francu in Anici Rihter je tako rekoč vse okrog njune hiše v cvetju, enako tudi na vrtu. Še zlasti Anica ljubi cvetje, saj se namreč že od malih nog ukvarja z gojenjem in nego rož, s prav zanjo

značilno ljubeznijo. Med najrazličnejšimi vrstami pa seveda prevladujejo ravno vrtnice. Sleherno jutro jo že navsezgodaj srečamo pri njenih ljubljankah, bodisi da jih zaliva ali pa le nežno odstranjuje odpadne cvetove. Drži se tistega znanega reka, da se moraš znati z rožami pogovarjati, živeti z njimi in te ti potem zagotovo vračajo ljubezen ter naklonjenost ravno z bujno rastjo. Aničine vrtnice so stare že preko treh desetletij, ona sama pa jih vsa ta leta neguje in skrbi zanje. Drži jih bolj pri tleh, kajti takšne so potem veliko bolj čvrste, lepše, navkljub vsemu pa dosežejo še kar nekaj metrov višine. Naj tale zapis strnemo s tisto narodno pesmijo: »Po rožah se pozna, kje je srce domak«. To pa za Anico in njene vrtnice še kako velja.

Odprtje doma starostnikov v Slovenj Gradcu

Stanko Hovnik

Odprtje doma starostnikov v Slovenj Gradcu je bilo 16. septembra 2008. Prireditev je spremljalo veliko ljudi. Približno pet milijonov evrov vreden dom je nastal v okviru zasebno-javnega partnerstva, kar je edini primer v državi. Kot je ob predaji ključa pojasnil slovenjgraški župan Matjaž Zanoškar, je dom last občanov in občank. V najem in upravljanje so ga dali Koroškemu domu starostnikov Črneče in Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Dom starostnikov je lociran v naselju v

bližini strogega mestnega središča na Celjski cesti in bo tako preprečeval socialno izključenost. Na 3750 kvadratnih metrih skupne površine je 25 dvo - in 42 enoposteljnih sob, na čakalni listi je več kot sto oseb, od teh se jih bo že v začetku oktobra vselila tretjina. Glede na veliko povpraševanje občina razmišlja o dograditvi doma s traktom, v katerem bi lahko naselili 60 oseb, in z 20 varovanimi stanovanji. Dom je blagoslovil msgr. dr. Franc Kramberger.

Z leve: Viktor Robnik, župan občine Mislinja, Janez Švab, župan občine Črna, in Matjaž Zanoškar, župan MO Slovenj Gradec

Podelili odličja MO Slovenj Gradec

Stanko Hovnik

Tudi letos so na slavnosti seji Mestne občine Slovenj Gradec podelili občinska odličja. Uvodoma je spregovoril župan Matjaž Zanoškar, ki je odličja tudi podelil.

Občinske nagrade sta prejela Anton Garb za večletno uspešno delo na mnogih področjih družbenega življenja in Moški pevski zbor Pogorje za vsestranski kulturni razvoj in promocijo kraja in občine. Upokojensko društvo Šmartno pri Slovenj Gradcu je prejelo plaketo za več kot tri desetletja vsestranske aktivnosti in skrb za upokojence, Društvo invalidov Slovenj Gradec pa je prejelo nagrado Mestne občine Slovenj Gradec za leto 2008, in sicer za 40-letnico delovanja na področju invalidskega varstva. Na predlog Šolskega centra Slovenj Gradec ter s sklepom občinskega sveta Mestne občine Slovenj Gradec je bil naziv častni občan podeljen

dolgoletnemu delavcu v prosveti, profesorju zgodovine in geografije, zavzetemu kronistu in poznavalcu zgodovine našega mesta in širše okolice, gospodu Jožetu Potočniku. Posebni priznanji župana Mestne občine Slovenj Gradec za leto 2008 sta prejeli gospa Savinka Urbašek za izjemne dosežke na gospodarskem področju,

za dolgoletno uspešno vodenje Koroške galerije likovnih umetnosti in vsestransko ustvarjalnost pa gospa Milena Zlatar, umetnostna zgodovinarica. Prisluhnilo smo vibrafonistu Vidu Jamniku, mlademu umetniku, ki resnično zna navdušiti občinstvo. Ogledali smo si še kratko prezentacijo dosežkov in projektov preteklega leta.

Nagrajenci MO Slovenj Gradec

Srečanje rodbine Kušter

Janja Podričnik

V soboto, 21. junija, so se v Šentanelu nad Prevaljami zbrali sorodniki številčne rodbine Kušter, ki izvira iz Lokovice na Holmcu. Srečanja se je udeležilo 160 sorodnikov iz štirih sorodstvenih vej, in sicer so se zbrale družine Kušter,

Sestričnik, Lorenci in Podričnik. V celotni rodbini je bilo 287 sorodnikov, sedaj jih živi še 251, večinoma pa so naseljeni na Koroškem in avstrijskem Koroškem. Srečanje se je začelo že dopoldne s sveto mašo, ki jo je vodil sorodnik g. Janko Krištof, ki sicer kot duhovnik službuje v Rožni dolini v Avstriji. Po sveti maši so se vsi zbrali v gostišču Marin, kjer je kosilu sledilo druženje ob zvokih ansambla Vaški sekstet ter predstavitev rodbine z vsemi njenimi pripadajočimi družinami. Najstarejša udeleženka srečanja ga. Ivanka Krof je pred kratkim praznovala svoj 90. rojstni dan, najmlajši Samuel Piko pa je bil star šele dober mesec. Družbo so mu delali še štiri otroci, ki so se rodili v tem letu, tako da se za izumrtje rodbine še ni bati. Srečanje je bilo organizirano prvič, a verjetno ne zadnjič, ker so vsi udeleženi potrdili, da se nekateri sploh ne poznajo med sabo, tisti, ki pa so se že prej poznali, pa se tudi do sedaj niso kaj dosti družili s širšim sorodstvom, stike so ohranjali le z njihovo razširjeno družino ne pa s celotno rodbino.

Jubilanti v Podgorju

Leopold Korat

Že četrto leto zapored so se v septembru zbrali zakonski jubilaranti, ki imajo za sabo že pet do petinpetdeset let »delovne dobe v zakonu«. Povabljenih je bilo 56 parov, na slovesnost pa jih je prišlo 31. Povabljeni in zbrani so bili tisti jubilaranti, ki so sklenili zakon pred oltarjem cerkve sv. Urha v Podgorju. Dva para sta bila od drugod. Dan je bil precej hladen za ta letni čas, vendar je kljub temu bilo veliko veselja in dobre volje že ob zbiranju pred cerkvijo. Vsak par je dobil tudi šopek. V cerkvi je

škofa Petra Štumpfa, ki je vodil srečanje, pozdravil domači župnik. Med mašo so pari obnovili zakonsko obljubo in prejeli spominsko darilce. Bolj kot to, bo seveda ostal lep spomin v srcu. Po opravljenem obredu so sledili kratek kulturni program oz. voščilo slavljenecem ter dve pesmi Postavkovih deklet in urbano igranje na citre Tanje Klančnik. In seveda še skupno fotografiranje za spomin na ta lep dan in kozarček svatovskega vina ter kavica pred cerkvijo. Ob dobrem kosilu, harmoniki, pesmi in prijetnem klepetu v gostilni Kovač je mineval sobotni popoldan. Še majhno presenečenje: pesem in ples mladih plesalcev. Vse lepo hitro mine. Tako je minilo tudi to srečanje zakonskih jubilarantov, in to z željo, da se čez pet let zopet srečamo.

Podgorške žene so se predstavile s kvačkanimi izdelki

se domala vse vaške skupnosti, poleg tega pa še nekateri posamezniki, ki so na stojnicah ponujali doma pridelano hrano in napitke. Med razstavljavci smo zasledili kmetijo Arbitera z Brd, predstavnice Kulturnega društva Šmiklavž, predstavil pa se je tudi, na takšnih prireditvah skoraj nepogrešljivi, kovač Zupančič. Pred njegovo stojnico se je zbiralo še največ občudovalcev, ki so spremljali njegove kovaške spretnosti, saj je imel nakovalo in ognjišče kar ob svoji stojnici in tako radovednežem v živo prikazoval delo kovaških mojstrov. Ker je bila ta predstavitev dan pred državnozborskimi volitvami, je bilo med stojnicami še toliko bolj živahno, večina obiskovalcev pa se je zelo pohvalno izrekla o tej prireditvi.

Srečanje Dretnikove rodbine

Zlatka Lampret Kompan

Popravek in opravičilo k besedilu Srečanje Dretnikove rodbine, ki je bilo objavljeno v julijski številki Viharnika, kjer je prišlo do neljube napake.

Napisala sem, da so naši starši že vsi pomrli, živi le še žena najmlajšega Alojza Kompana, Marija Kompan, stara 84 let. Pravilno pa je takole: Naši starši so žal že vsi pomrli, srečanja pa se je še udeležila žena najmlajšega Alojzija Kompana, Marija Kompan, stara 84 let, živi pa še žena Simona Kompana, Angela, ki je stara že častitljivih 94 let. Ta se srečanja ni mogla udeležiti, je pa poslala prisrčne pozdrave vsem sorodnikom. Za neljubo napako se iskreno opravičujem vsem prizadetim sorodnikom, mamu Angelo pa lepo pozdravljam!

Vaške skupnosti so se predstavile

Mirko Tovšak

V okviru vsakoletnih praznovanj občinskega praznika Mestne občine Slovenj Gradec prireditelji pripravijo tudi

Vaške skupnosti Sele-Vrhe si ne znajo predstavljati brez Škratove dežele

Kovač Zupančič pri svojem delu

Ulice našega mesta v knjigi Jožeta Potočnika in zlasti na razglednicah

Franček Lasbaher, prof.

Profesor Potočnik kot avtor in Mestna občina Slovenj Gradec kot izdajatelj sta leto 2008 še posebej zaznamovala z odlično monografijo gornjega naslova. Obsega skoraj 200 strani dostojne velikosti A4 formata, v njej pa se ob jedrnatem opisu nastanka ulice in njenega poimenovanja vrsti množica slikovnih upodobitev mesta. Prispevalo jih je okrog 40 večinoma priložnostnih fotografov, med njimi tudi Stane Berzelak, Vinko Cajnko, Hans Harpf, Jurij Simoniti, Tone Turičnik in Franc Verovnik; nekaj izstopajočih sta ustvarila še koroški mojster fotografije Tomo Jeseničnik ter arhitekt in oblikovalec te knjige Edi Koraca, tiste najstarejše pa so iz arhivskih virov občine in pokrajinskega muzeja. Najbrž se ne motim, če zapišem,

Jože Potočnik (desno) je ob predstavitvi knjige prejel čestitke (foto: Stanko Hovnik)

da jih je večina iz obsežne avtorjeve osebne zbirke, katere recimo najlepši del smo videli lani na razstavi v mestni podružnični cerkvi. Na katalogizacijski strani knjige beremo še, da jo je lektorirala Helena Merkač, recenziral pa Marko Košan in škoda je, da tega ne moremo prebrati, saj nedvomno gre za pristojno mnenje tako z umetnostno- kakor splošnozgodovinskega vidika in danes je že kar običajno, da se to objavi v obliki uvodnika oziroma spremne besede. Uvodni zapisi so v naši knjigi trije; prvi pač pripada Matjažu Zanoškarju v županski in založniški vlogi, Stane Berzelak poudarja strokovni vidik dela že z naslovom *Zgodovina v ulicah našega mesta*, v svojem kratkem Uvodu pa je Jože Potočnik zapisal nekaj misli o nastanku in namenu knjige. Zaključuje ga s podatkom, da kraj šteje že 57 uličnih naselij in tudi to nas prepričuje,

da je vendarle čas za slovo od Meškovega 'mesteca med gorami' iz leta 1951. Avtor uvodnik razširi v Kratek oris razvoja Slovenj Gradca, v katerem dobimo zelo strnjeno zgodovino kraja, vendar v njej vseeno pogrešam kaj več o okrajnoglavarstvu veljavi, ki je nekoč segala od avstrijske Sobote in s šolskim nadzorom celo v Savinjsko dolino. V poglavju Število in poimenovanja ulic izvemo, da imamo imenovanj po osebnostih 28 ali polovico vseh, od teh je skoraj polovica Korošcev. Poglavje Ulice po obdobjih ima časovni razpon od leta 1919 do 2007, čeprav beremo, da je najstarejša Skladiščna ulica bila zapisana že leta 1407, seveda v nemščini, da pa je slovensko ime mesta prvi zapisal Primož Trubar leta 1577, ki si, tudi po mojem mnenju, zaradi tega tukaj čim prej zasluži lastno ulico.

Do uličnih imen pridemo po precejšnjem sklopu dobrodošle dokumentacije na četrtini knjige in jim pripada več kot polovica vsebine. Razvrščene so po abecednem vrstnem redu, skladno z njihovo velikostjo in kdaj pomenom pa je njihov obseg od 1. (Bernekerjeva) do 25. strani (Glavni trg), prevladuje pa le enostranična predstavitev. Tako je Bernekerjeva nekako vzorčna še po zgradbi s štirimi posnetki; prvi je namenjen poimenovancu, drugi panoramski zračni sliki (naj takoj zapišem, da je pogosto premajhna in s tem manj razvidna, a še večja težava je, da precej slik sploh ni podpisanih), tretji manjšemu motivu poimenovanca, torej ulice, in četrti prav tako, a ta skoraj že v velikosti razglednice. Pisec je imel zahtevno delo, ker je moral besedilo sproti usklajevati z največkrat pretesnim razpoložljivim prostorom. Zato pri Francu Bernekerju pogrešam prevladujoči navedek, da je najpomembnejši slovenski kipar. Podobno pri Vorančevem trgu ni omenjen niti prvi del Prežihovega zapisa, da je Slovenj Gradec 'prelep kraj... in najstarejše mesto (!) na Slovenskem'. V geslu Gosposvetska cesta je slika nemške ljudske šole, ni pa podatkov, da je v obdobju kraljevine Jugoslavije dajala streho meščanski šoli, med okupacijo spet nemški in po osvoboditvi nižji gimnaziji in osnovni šoli, dokler je niso, prenovljene in povečane, prevzele srednje šole in z njimi tudi gimnazija, kakor so sicer stavbi vseskozi rekli starejši Slovenjgradčani. Na koncu je obsežen spisec virov, vendar vseh ne bo lahko najti, ker kakšen nujen podatek manjka, celo tisti, komu jih naj pripišemo. Sledita jim le še življenjepisni povzetek iz knjige Toneta Turičnika *Pogovori* (2004) in prisrčna Potočnikova Zahvala vsem, ki so mu bili v pomoč. V naši knjižnici sem izvedel, da imajo vsebinsko podobno knjigo le še Ljubljana, Maribor in Novo mesto.

Jezikovne drobtinice: Joseph Heller, Kavelj 22

Marta Krejan, prof.

Počitnice, dopusti, delo na travniku, zimski večer ... kakor koli, branje je v vsakem primeru sprostitev če ne gre za vsakodnevne časopisne novice, ki predvsem višajo krvni pritisk. Priporočam ga po službi ali pred njo, na plaži ali pod domačo hruško, po kosilu ali zvečer v postelji.

Nisem se še pretolkla skozi knjigo v dveh delih Josepha Hellerja, vendar ne zato, ker ne bi bila odlična, razlog so pač prioritete, ki jih razporejamo skozi čas. *Kavelj 22* morate prebrati, če ga še niste. Kot piše na zavihku ovitka, gre za opis delovanja ameriške letalske enote v drugi svetovni vojni. Glavni junak letalec Yossarian je izrazito antimilitarističen »sodoben Švejk«, živ in veder izraz človekovega odpora do tega, da bi ubijal. Avtorjev jezik je izredno domiseln, duhovit, pogosto posmehljiv in ciničen, nujno pogojen s samo tematiko. Izraz »kavelj 22« (catch 22), ki je v knjigi z istim naslovom vojaško pravilo, pomeni situacijo, iz katere ni izhoda zaradi logične zanke: ker želi Yossarian ostati živ, to pomeni, da ni nor, toda iz vojne bi se lahko izmuznil le, če bi bil nor. To odraža tudi jezik, ki je podobno zankast in ponavljajoč se kot ta začarani krog. Takole gre: » Yossarian je ležal v bolnišnici, ker so ga bolela jetra in toliko, da ni bila zlatenica. Zdravnike je begalo dejstvo, da pravzaprav še ni zlatenica. Če bi se izcimila zlatenica, bi jo lahko zdravili. Če se ne bi izcimila zlatenica in bi Yossariana nehala boleti, bi ga lahko odslovili. Da pa čisto malo manjka do zlatenice, jih je ves čas metalo iz tira.« (Heller, 1977, str. 9) »Orr je bil nor in bi ga bilo mogoče zapisati za nesposobnega. Nič drugega mu ne bi bilo treba, kakor da prosi za to. Toda brž ko bi to storil, ne bi bil več nor in bi moral znova v akcijo. Orr je bil nor, če bi še letel, in normalen, če bi se tega branil, toda brž ko je normalen, mora še leteti. Če še leti, je nor in mu v resnici ne bi bilo treba leteti; toda če noče leteti, je normalen in mora leteti.« (Heller, 1977, str. 61)

S »kavljem 22« se srečujemo nenehno, a se tega niti ne zavedamo vedno. Vsak dan in na vsakem koraku lahko naletimo nanj; npr. službe ne moreš dobiti, če nimaš delovnih izkušenj, ampak kako jih dobiti, če te brez njih nihče ne zaposli?!

Na Večeru ob Treski – cvet in sad in pesem

Milena J. Cigler

V petek, 10. 9. 2008, se je v gostilni Krebs v Mežici spet odvijal dogodek, ki smo mu z zanimanjem prisostvovali. Tokrat je bil večer kombinacija literature s stroko o sadju v Zgornji Mežiški dolini. Avtor tega dela, to je o cvetu in sadu, je Štefan Erjavec, ljubiteljski sadjar iz Mežice.

Naj ga predstavim: Štefan je v Mežici že legenda. Verjetno malokdo toliko ur posveti naravi. Zanimajo ga botanika, mineralogija, agronomija, floristika, arhitektura vrtov ..., kdo bi vedel, kaj vse ga še zanima. In ogromno ur prečepi ob svoji počitniški hišici nad Mežico in proučuje in zapisuje in raziskuje. To je naš Štefan, čeprav življenjepisnih podatkov o njem ne vem veliko. Mislim, da jih ima okoli petdeset, je poročen, oče dveh otrok ... Žene njegovi konjički ne zanimajo, ga pa nikoli ne ovira, ampak celo vzpodbuja, sicer pa pogledjmo, kaj je pripravil o cvetu in sadu. Mimogrede, Štefan skrbi tudi za floristični del Treske in nas nenehno razveseljuje s prikupnimi šopki rožic in vejic, celo sredi zime najde kaj zelenega ...

Cvet in sad

Iz haikuja Marjana Mauka spoznamo, da spomladi cvetoče jabolane in hruške obdajajo naše koroške domačije. Pred leti je bila v Mežici razstava starih sort jabolk in hrušk in že tam je bilo zaznati bogastvo imen teh dreves in njihovih sadov. Najbolj znana domača imena jabolk: carjevič, bobovec, trdič, ledrovka, špicelj, beličnik, ovčji nos. Ja, ovčji nos, ker je podoben

Jan Šumah je popestril večer z domačimi vižami

ovčjemu nosu. Potem so tu še: vinika, belka, župnica, šribarca, dolenska voščenska, škralbca, sladka jabka, malinovka, pšeničnica, maslenka, železnik, teki, citronka, rdečka, čebular, ciganka, nežka. Nežka je drobceno jabolko, samo tri drevesa so še v okolici Mežice, okrog semen ima ostre luske in tudi njena muha je ostrá, morda zato ime nežka. Škralbca ima velik prostor okoli semen, zato to temno rdeče zrelo jabolko škrobota, ko ga stresemo z roko.

Pri imenu hrušk smo si pomagali s sadjarji iz Mislinjske doline. Tam smo spoznali, da obstajajo: gospodičnica, ječminka, žludra, ozimka, špehovka, putrovka, prhovka, zelinka, lesnača, prosinka. Pri nas (okolica Mežice) pa so poznane: navadna tepka, laška tepka, vrbovka, strdenka, rjavka, kuharica, lajšpranca, munica. Munica je zgodnja hruška, ki so jo uporabljali predvsem za sušenje za kloce. To je drobna, dolgopecljata rumena hruškica, dobra tudi za jesti, rada do mehkega dozori že na drevesu. Sadeži postopoma dozorevajo, kar je dobro, saj so včasih sušili cele hruške, kar traja več dni. Običajno so jih sušili v krušni peči po peki kruha. Ampak kako takrat diši po celi hiši in okrog nje, saj vonjave raznaša topel zrak iz dimnika in diši po celem »pungratu«!

Če želite o sadju vedeti še kaj več, je najbolje, da se seznanite s Štefanom Erjavcem iz Mežice, saj je srečanje trajalo skoraj dve uri in še in še bi nas rad obdaril z znanjem iz tega področja. O sadju sta nam pripovedovali Erika Žagar in Marjeta Tasič, pesmice je zelo občuteno brala Petra Štirn Janota, večer je organizirala Ajda Vasle, pripravil pa seveda ... kdo drug kot Štefan Erjavec. Da je večer uspel, so pripomogli tudi Občina Mežica, Elstik, d. o. o., Gostilna Krebs, kmetija Anžik in kmetija Lekš.

Z leve: Erika Žagar, Marjeta Tasič, Jan Šumah, Štefan Erjavec, Petra Štirn Janota, Ajda Vasle

Nekaj Haikujev Marjana Mauka, ki jih je prebrala Petra Štirn Janota, naj popestri to pripoved:

Hruška na hruški
pozabljena sameva
sočna in sladka.

Cvet marelice
ne obiše čebela
ko jo snežinka.

Drevo v pomladi

Srečko Kosovel

*Za belo ograjo zazelenelo je
tihu pomladno drevo
in srce moje vzdrljelo je,
o, kako je bilo lepo.*

*Breskve cvetijo (ah, cvetovi
njihovi bodo grenek sad)
ob rožnem cvetu tihí vetrovi,
pomlad kakor takrat.*

*Beli oblaki v pomladni modrini
drevo in jaz, med nama ograja,
kot nedoseženi umrli spomini
tiha bolelost mi dušo navdaja.*

Vrček sreče

Ana-Marija Vrhovnik

Po naključju grem mimo lepe hiše. Vidim okna, polna cvetja, tudi okoli hiše cvetje, lahko bi rekla »hiša v cvetju«. Takoj sem pomislila, tu pa mora biti ženska, ki ljubi cvetje in s tem nima malo dela. Med rožami zagledam starejšo gospo, ki s palico v eni roki in s kanglico v drugi zaliva rože. Pozdravim jo: »Ja, tu pa je rož'ca med rož'cami!« Nasmehne se in reče: »Ja, res je, rada imam rože. Za druga dela nisem več sposobna, skrbim pa za rože. Z njimi se tudi pogovarjam. Preden jo zalijem, jo vprašam: Ti moja lepa rožica, si žejna? Veste, roža nima rada, da vodo kar tak' »bušneš« nanjo.« Verjamem ji, saj to vendar kažejo s svojim bujnim cvetenjem.

Ob tem se spomnim lepe japonske zgodbe Stari gospod je hodil vsako jutro z dvema vrčema na palici daleč po vodo. En vrček je bil cel, drugi pa počen. Neko jutro pravi počen vrček svojemu gospodarju: »Vrzi me proč, saj vidiš, da nisem več za nobeno rabo. Vedno sem prazen, ko se vrneš s poti, in ti nič ne koristim.« Gospodar pa mu odgovori: »Kaj da nisi za nobeno rabo, pogledj pot, po kateri hodim vsako jutro, polna je cvetja, polna življenja, ker ga zalivaš ti. Kako žalostno bi bilo, če te ne bi imel. Moja pot bi bila pusta, brez cvetja. Ti si moj vrček sreče.«

Kaj ni tudi ta babica kot vrček sreče, kot srce hiše v cvetju?

Zgodba moje tašče

Jožefa Hovnik

Moja tašča Antonija Lah se je rodila leta 1904 v Trbonjah, takoj za njo se je leta 1907 rodila teta Štefka. Na kmetiji so živeli složno, nakar je nekega dne oče zbolel in umrl. Tako so mama in dve hčerki ostale same, nakar se jim je nekega dne pripetila huda nezgoda; požar jim je uničil poslopje, kar jih je še dodatno užalostilo.

Čez čas se je usoda drugače obrnila. Mama je spoznala pameškega gospodarja Vrhnjaka, po domače Mežnarja, ki je ravno tako ostal sam na kmetiji z majhnimi otroki, ker mu je umrla žena. Mati z dvema hčerkama se je preselila k Mežnarju v Pameče, poročila sta se, lepo sta se razumela, potem se jima je leta 1914 rodila hčerka Tinika. Otroci so lepo odraščali, a v najlepših letih je zopet usoda posegla v srečno družino, umrla sta oče in najmlajši otrok. Mama je ostala zopet sama, vendar je otroke lepo vzgajala, dokler niso sami pričeli odhajati od doma, nekaj se jih je poročilo, nekateri pa so padli v vojski.

Birmanka Antonija Lah, poročena Hovnik, sedi v sredini, ob njej je babica, ki drži v naročju svojo ljubljeno Jožefo Hovnik

Antonija Lah (stoji tretja v prvi vrsti) s svojimi sestrami in brati. Fotografija je bila posneta letos na praznovanju Antonijinega 82. rojstnega dne

Nekdaj smo doživljali tudi lepe in vesele čase

Rudi Rebernik

Ko je človek že starejši in upokojen, mu ostaja dosti časa za različne opravke in stvari, za katere nekdanj ni bilo časa. Vendar pa se zmeraj najde med starejšimi slikami in zapiski kaj, na kar je vredno obnoviti spomine.

Najbolj vredne ogleda in spomina pa so gotovo skupinske slike raznih domačih zabav, ohceti, takšnih, kot smo jih takrat pripravljali in obhajali po starih običajih in navadah. Takrat še ni bilo avtocest, niti ne avtov, kot jih imamo danes. Povabljeni svatje, pa naj smo bili to ženinovi ali nevestini, smo se morali ob napovedani uri zbrati na ženinovem domu, včasih tudi po uro dolgi poti, potem pa smo krenili po nevesto, morda tudi tako daleč, nato pa v cerkev k poroki. Take gostije ali ohceti so potem trajale do drugega dne, navadno tudi do popoldneva.

Nekaj takih slik s porok mojih ali ženinih prijateljev še vedno skrbno hranim, ker so bili vsi ti zakonski pari najini sošolci, prijatelji in v glavnem tudi sosedje. Mislim, da bodo njihovi potomci, otroci in vnuki veseli, ko bodo lahko videli svoje prednike v njihovih mladih letih.

Objavljena slika je bila posneta pri našem sosedu kmetu Ramšek na Razborju, ko se je njegova mlajša hči Barbara možila s Vinkom Pristovkom iz Topolšice. Muzikanta sta bila Mirko Podpečan, stric današnjega Igorja Podpečana iz »Zlatih zvokov«, in pa domačin Pečolarjev Ivan.

Camar je Ivan Sovinc, Prevolški Ivan, družica pa Pečolarjeva Minka. To je bilo dne 31. maja leta 1954.

Preprosta kmečka hiša na Razborju pri Ramšku. To je bila trdna in preprosta kmetija z veliko družino, lepim gozdom in sončnimi rodovitnimi njivami. Prevzel jo je najmlajši sin Silvester ter jo tudi že predal svojim potomcem

Svatje na ohceti pri Ramšku na Razborju, ko se je pred 54. leti možila domača hči Barbara

Volitve so mrtve – živele volitve!

Marjan Čuješ

Slogan »kralj po kralju« velja tudi za volitve. Z njimi smo obsedeni, skoraj vsako leto, če že ne z našimi, pa z onimi v sosednjih državah. S tokratnim razmišljanjem vas bom skušal prepričati, kako mi za volitve ni mar in kako se za politiko ne zanimam. Če mi boste verjeli, je v redu, če ne, pa še bolje, ker boste dokazali, da niste tako lahkoverni kot jaz, ki se dam kar naprej naplahtati. In zakaj tako razmišljam?

Pred mnogimi leti, še v prejšnjem režimu, sem zelo navijal za fanta iz naših krajev, ki je opustil delo ključavničarja in se podal v študij, kjer je zelo hitro napredoval. Ponosen sem bil, ko sem poslušal njegove komentarje iz neke daljne dežele, kamor pa ne bi prišel, če ne bi bil zvest član takratne edine vsemogočne stranke v Jugoslaviji. Tako ji je bil predan, da ob sestrični poroki ni prestopil praga domače cerkve. Na zgražanje pobožnih ženic seveda, ki vse vedo. Ta fant se je po naši osamosvojitvi tako spremenil, da ga ni prepoznati. Le pri kaki maši ga še nisem videl, drugače pa po svojih bivših tovariših udriha kot le kaj.

Zelo sem navijal tudi za pretepenega novinarja, ki je v svojih člankih razkrival nečednosti koroškega gospodarstva in z velikim zanimanjem sledil njegovi usodi, dokler ni tudi on vstopil v stranko in me razočaral. Pa ne samo mene! Da danes vstopiti v kako stranko ni noben problem, naj pa vas prepriča moj primer, saj tistih papirjev nisem shranil v kak ljubljanski sef, kjer bi skrivnostno izginili, ampak jih še vedno lahko pokažem, če kdo želi. Kar nekaj let je že od tega, ko sem v poštnem nabiralniku našel vabilo za sejo neke stranke. Nisem se odzval, ker sem smatral, da se je nekdo pač zmotil ali pa vsaj pošalil. Pa se ni. Vabila so kar prihajala, dokler ni prispel tudi resen dopis, kaj je z menoj, da se skoraj leto dni ne udeležujem sej odbora, v katerega sem bil soglasno izvoljen. To je tako, kot da bi svojo ženo šele po poroki vprašal, če te hoče za moža, se je po tej ugotovitvi pošalil moj sosed. Ko sem jim v svojem slogu odpisal, kako se lahko v demokraciji zgodi, da se človeka niti ne vpraša, ali želi sodelovati, ampak se ga brez njegove vednosti v stranko kar včlani, je le prišlo opravičilo in tudi ime predlagatelja, nakar sem imel mir. Morda sem ga polomil, kot

že некоč ... Kdo ve ... Toda leta 1958 so me pri vojaki vsaj trikrat zaslíšali, preden so spoznali, da si z mano v partiji ne bodo mogli kaj pomagati.

Razočaranj te vrste pa kar noče biti konca. Na televiziji sem večkrat poslušal neko vitalno gospo, ki si je vsa leta prizadevala za ustrezen šolski sistem in pravilno katoliško vzgojo otrok. V mnogo čem sem se strinjal z njo, dokler v neki zabavni oddaji voditelju ni priznala, da je bila tudi ona v partiji, ker sicer v službi ne bi napredovala! Stori la je to, česar si jaz niti v sanjah ne bi upal storiti. Krivdo je naprtila materi. Mamica ji je namreč dovolila vstopiti v partijo in ona je tudi poskrbela za to, da so njeni otroci prejeli vse potrebne svete zakramente. Jaz si tega nisem upal storiti ravno zaradi mame, saj nikoli nisem pozabil tistih lepih trenutkov, ko je pred spanjem prišla pokrižat otroke in vsakemu nežno stisnila nosek za lahko noč. V stranki, kamor naj bi takrat vstopil, pa naj bi na to pozabil ali pa se tega vsaj sramoval. Tako sem jaz te stvari takrat pač dojemal. Ta gospa, ki je bila navajena na veliko stranko v starem sistemu, se je le-tej pridružila tudi po osamosvojitvi, ker pa ni prišla prav do veljave, je prestopila v neko novo ustanovljeno, zato da se bo menda lažje zavzemala za krščanske vrednote te družbe! Njej naj bog pomaga, naš koroški pevec pa zapoje, da tudi taki »skurni ledi« (ljudje) še živijo!

Po vseh teh ugotovitvah, ki mi niso všeč, lahko storim le to, kar je storil angleški politik (Morris), ko se je mudil v Parizu. Ves prosti čas je prebil v restavraciji Eifflovega stolpa, pa ne zato, ker bi bil vanj zaljubljen, ampak zato, ker je bil tam edini kraj v Parizu, kjer mu ta vražji stolp ni bil venomer pred očmi. Vsaj tako je odgovoril slavnemu pevcu Chevalieru. Torej v politiko naj grem, pa bo pogled na svet iz nje takoj lepši, ker je ne bom opazoval več od zunaj? Mogoče je to res, vendar v mojih letih to storiti ni več enostavno. Ko sem o teh dilemah govoril s kolegom, me je dregnil: »Napišeš že še, toda spregovoriti o tem v živo si pa ne upaš, zato ker 'nimaš jajc'!« Kar se tiče jajc bi še šlo, toda tisto, kar se jih drži, ni več v redu. Še tisto funkcijo iz prvih dni življenja opravlja slabo. Tudi v partiji nisem bil. Kaj pa bi počel s kako ljubico na koruzi, kakor je sedaj moderno, si pa lahko sami mislite. Pa še nekaj je, čemur se ne bi rad odpovedal. Moja žena bo čez dobro leto, to je potem, ko bo postavljena nova vlada, ki smo jo sedaj izvolili, praznovala petdeseto obletnico poroke in tam bi rad bil poleg, če me ta zasvojenost s politiko prej ne bo pobrala! To so razlogi, da me v politiki še lep čas ne bo. Če mi verjamete, da se na politiko ne spoznam in se zanjo ne zanimam, je prav,

če pa vas o tem nisem prepričal, pa politik tudi ne morem biti in je najbolje, da ostanem tak, kot me poznate. Malo zajedljiv, malo pa že otročji, saj so me na volišču le čudno gledali, ko sem vprašal ali naj volim zares ali pa za hec.

Volitve so končane živele volitve! Poslance smo dobili take, kot si jih zasluži mo, saj izhajajo iz nas in torej ne morejo biti drugačni. Enim bodo všeč, drugim ne, mi pa si bomo želeli, da se nam vsaj slabše ne bi godilo, kot do sedaj. Če se te volitve niso iztekle po naših pričakovanjih, se bodo pa naslednje, saj jih bo še mnogo. Le dočakati jih moramo!

Veliko mali oglas: prodam psa

Vančy

Naj vam takoj na začetku mojega zelo ekskluzivnega podajanja zaupam, da sem se dokopal do resnega spoznanja in se odločil, resnično sem se definitivno odločil, da prodam psa. Moram vam zaupati, da je bila odločitev zares težka, dobro vem, da tudi za vas ne bi bila nič lažja, še posebej če bi bili tako zelo navezani na ta mala štirinožna bitja in še posebej, ko gre za mladičke. Torej preidimo naravnost k stvari.

Prodam mladega švicarsko-bernskega planšarja odličnih staršev. Švicarski se imenuje zato, ker je črno-belo lisast, tako kot je lisasta tudi njihova znamenita krava Milka, ki nastopa še v črno-beli tehniki reklame za čokolado Milka. Bernski pa zato, ker se tako menda imenuje celo neko mesto v Švici.

Moj mladič je potomec mogočnih staršev, njegova slavna babica je bila presvetla Diana II., njegov praded pa neki veljavni Lord III. s Škotske, kar se mu še posebej pozna pri njegovi pasji govorici, saj ima močno poudarjen angleški dialekt. On ne laja av, av, pač pa čisto dialektično obarvan hov, hov, kar je pri tako pomembni pasmi naravnost odlično. Res, da je bila njegova mamica malo križana z neko južnjaško, morda malo celo z muslimansko eksotično raso kar pove že njeno ime Zooja, posebno veljavo pa ji dodaja njen izvor, saj je domovala nekje ob slovensko-hrvaški meji, tako da izhaja iz »šengejsko europske conen«. Morda se boste začudili, a vendar o očetu nimamo posebnega podatka. Razen tega, da je oče mojega slavnega mladiča en kapitalni Avstrijec, pa o tem raje ne bi razpravljaj, tam je tako vse bolj znotraj ene »žlahte«. Skratka prodaja na dražbi bo javna.

Doslej je v register z resnimi ponodbami vpisanih, samo malo, da pogledam na »ceglc«, aha, točno 423 kandidatov, ki so vsi vplačali potrebno akcijsko aro tisoč in še nekaj »euronov« drobiža. Če se prijavite takoj, imate še dodatne ugodnosti, dolžan sem vas opozoriti, da bo le prvih deset oseb deležnih izjemnega popusta, ki znaša 0,01 tisočinke procenta. Zagotavljam vam, da boste vpisani takoj za znamenitimi osebnostmi, kot sta na primer Boško Šrot,

Igor Bavčar, Zoran Jankovič in še nekaj takšnih z drobižem v žepu. Nič ne rečem, lahko bi me tudi poskusili še malo korupcijsko podkupiti, a ne razlagajte tega naprej kakšnemu Kosu. Na ta način bi vas morda lahko uvrstil še nekoliko bolj prednostno na vrstni listi, tako bi lahko pristali takoj za samim Adijem Smolarjem, ki bo iz mojega kužka napravil še eno izjemno popularno »žvad«. Saj je že iz ene zlate ribice napravil popularen »biznis«. Kar zamisliti si ne upam, kakšno

mogočno slavo bi še iz tega mojega ubogega kužka napravil gospod Adi. Še posebej, če bi se mu zazrl v njegove nebeško modre očke. Joj, kako me je zaneslo, da sem ob sklepanju skoraj pozabil pripisati, da prodam psa pač najboljšemu ponudniku, takemu pač, ki mu tisoč evrov res pomeni tak »ta pravi« drobiž. Še raje pa takemu, ki ima za ljubezen tako široko srce, kot naš prijatelj Adi.

Humor

Zlatko Škrubej

Pozabila je

Blondinka preko telefona pokliče ginekologa:

- Oprostite, gospod zdravnik sem mogoče pri vas pozabila spodnje hlačke?
- Ne, jaz jih nisem videl.
- Oprostite, potem sem jih očitno pozabila pri okulistu.

Rekli so

Upravnik zapora je strog z zapornikom:

- Zakaj ne vstaneš, ko vstopim v tvojo celico?
- Na sodišču so mi rekli, da moram sedeti tri leta ...

Gorenjec

Gorenjca nejeverno vpraša prijatelj:

- Ej, Janez, koliko denarja si dal v kuverto za mladoporočenca?
- Kaj je kuverta mogoče zastonj?

Klobuk

Karel se vrne domov in reče ženi Marini:

- Glej, kupil sem si nov klobuk. Ti je všeč?
- Zelo. Skoraj povsem ti zakriva obraz.

Pogovor v gostilni

V gostilni se pogovarjata prijatelja:

- Kupil sem trisobno stanovanje, tako da lahko končno z ženo spiva vsak v svoji sobi.
- Kako pa potem počneta tiste stvari?
- Povsem preprosto. Zažvižgam in že je pri meni.
- Kaj pa, če njej »zapaše«?
- Pride k meni in me vpraša, če sem slučajno zažvižgal ali pa se ji je samo zdelo.

Dedek ne more

Alen priteče k atiju:

- Ati, ati, greva se kavboje in Indijance!
- Ne.
- Daj no ati, super bo!
- Ne ljubi se mi. Pojdi prosit dedka.
- On ne more, je že skalpiran.

Vse prepovedano

Stara znanca se po dolgem času srečata, pa vpraša eden:

- Slišal sem, da si se poročil. Kako kaj?
- Kajenje je prepovedano, pitje prepovedano, gledanje nogometa prepovedano ...
- Potem ti je pa verjetno žal, da si se poročil.
- Pritoževanje je tudi prepovedano.

Zamenjava zastonj

Milan kupuje padalo in vpraša:

- Kaj, če povlečem za vrvico in se ne odpre?
- Potem povlečete za drugo vrvico.
- Kaj pa, če se tudi potem ne odpre?
- Potem vam pokvarjeno padalo zastonj zamenjamo.

Zares čudno

Kmet pride k zdravniku:

- Gospod zdravnik, tega ne razumem, iz ušesa mi raste repa.
- Zdravnik pogleda uho: Saj imate prav! Kako je to mogoče?
- Vi mi povejte. Jaz vem samo to, da sem tja posadil zelje.

Vodni sesalnik

Prijatelja modrujeta, pa vpraša eden:

- Zakaj ima blondinka vedno poplavljeno stanovanje?
- Hm, ne vem.
- Da lahko uporablja vodni sesalnik.

Sprenevedanje

Lojze vpraša prijatelja:

- Veš kaj je to sprenevedanje?
- Kaj?
- Če porineš taščo po stopnicah in jo vprašaš, kam tako hitro teče.

Nesrečna zvezda

Hči joka:

- Mama, jaz sem bila gotovo rojena pod nesrečno zvezdo.
- Ne, hčerka moja, ti si bila pod njo spočeta.

Prehitri čas

Soseda se srečata na ulici:

- Kako je kaj, sosed? Nekam čudno hodiš. Kaj pa se ti je pripetilo?
- Oh, strašna nesreča!

- Te je avto povozil?
- Še huje. Čas me je povozil!

Zavorno olje

Marko vpraša prijatelja:

- Kaj dobiš, če Črnogorec pade v kad, polno olja?
- Pojma nimam. Kaj?
- Zavorno olje ...

Zares čudno

Sodnik vpraša tožnika:

- Obtoženi vam je rekel, da ste norec. Je to res?
- Res je.
- Zakaj ga pa potem tožite?

Tudi res

Zvone vpraša prijatelja:

- Kaj praviš na zadnjo zdravniško stavko?
- Nič, če pogledaš v čakalnice, imaš občutek, kot da stakajo vsak dan ...

Odkvisno

Prijatelja modrujeta, pa reče eden:

- Predstavnikom naše vlade ne more nihče priti do živega. Roka, roko umije.
- To ti pa ne verjamem. Tam imajo vsi obe roki umazani ...

Pošteno

Žena bere časopis in reče možu:

- Si prebral, koliko denarja ima Mirko Tuš?
- Me nič ne briga, koliko denarja ima on, mene bolj zanima, zakaj ga imam jaz vsak mesec manj!

Dežnik

Mož med kosilom vpraša ženo:

- Draga, te lahko nekaj vprašam?
- Vprašaj.
- Povej mi, kaj je to: Pred uporabo je trd, med njo je moker, potem pa dol visi in od njega curlja?
- To sprašuješ med kosilom? Nespodobnež!
- Le zakaj, to je vendar dežnik.

Kopalke

Danica se pohvali prijateljici Cvetki:

- Letos bom na morju nosila tridelne kopalke.
- Kakšne pa so to?
- Klobuk, sončna očala in natikači.

V spomin

Dr. Stanko Stoporko

Minilo je 14 let – 21. november 2008

Toda ostal je živ spomin na tebe,
preljubi mož, ljubeči oče in dedek.

Nevidno bediš med nami,
nas spremljaš in vodiš ti;
spomin na tebe, dragi, vedno živi,
v srcih naših nikoli ne bo izginil.

Hvala vsem,
ki z dobro mislijo nanj postojijo
ob grobu.

Žena Dora, hčerke, sin, snaha,
zeti in vnuki

Jožek Pačnik

1964–2008

Na pokopališču v Šentilju se je 19. junija zvrstila nepregledna množica tistih, ki so se želeli še poslednjič posloviti od nesrečnega JOŽEKA PAČNIKA.

Komaj 44. pomladi mu je odmerilo življenje in ob strtih najdražjih te bridkosti niso mogli razumeti ne gasilci, ne taborniki, pa tudi številni znanci in prijatelji ne.

Ko je Jožek 6. junija 1964 v slovenjegraški porodnišnici prijokal na dan, sta bila rojstva tretjega otroka še kako vesela mama Pavla in oče Jože. A je mama povila še tri in na

Urmovem na Tolstem vrhu sta Ivica in Marijica pridno skrbeli za otroško veselje mlajšega bratca, ta pa je pozneje ponujal igranje še Petru, Jožici in Mateji. Živahen fantič je uspešno končal osnovno šolo, po njej pa se odločil, da se bo v Velenju izučil za ključavničarja. Prvo službo si je poiskal v ravenski železarni, a mu jo je skrajšalo služenje vojaškega roka. Vojaška suknja ga je čakala v daljnem Kičevu, kjer pa je ob vseh dolžnostih naredil še vozniški izpit za šoferja tovornjaka. Zato je po vrnitvi domov uspešno dokazoval vozniške sposobnosti na Transportu v Pamečah, pozneje pa še na obratu Žage v Mislinji. Seveda ob marljivem delu ni zanemarjal svojega konjička še iz osnovnošolskih let tabornišтва. Ob prenašanju veččin zelene bratovščine na mlajše rodove se je znašel med zanesenjaki nepozabne generacije, ki so ob uspešnem promoviranju mislinjskega tabornišтва postavili prelep taborniški dom.

Vselej je bil Jožek pripravljen priskočiti na pomoč, zato se je kot osnovnošolec znašel tudi v vrstah gasilcev.

Pa je vendar zmožeg prisluhnuti še glasu srca ... Da je začelo biti v posebnem ritmu, so bila kriva spogledovanja z mlado Romano. Osrečile so ga že njene besede in misli, ljubezen pa ju je 20. junija 1991 pripeljala pred oltar. Srečno sta zaživela v stanovanju na Sejmišču 8, kjer sta njuno skupno pot obogatila sinka Miha in Matevž. Jožek je želel svoji družini nuditi kar največ, zato je ob marljivem delu v Notranji opremi velenjskega Gorenja pridobil še znanja za vodjo izmene. Prijateljske vezi iz taborniških časov so ga povezovala z Milanom Krenkerjem in po začetnih mesecih pomoči se je v njegovi trgovini Makom tudi zaposlil.

Optimizem mu je širil elan, rad je o novih načrtih poklepetal z ženo in se veselil uspehov svojih sinov. Prehitro pa mu je obrnilo hrbet zdravje. Že pred devetimi leti so ga v bolnišnico pripeljale težave z želodcem. Še sam je bil vesel okrevanja in šest let je kazalo, da si je vendarle opomogel. Žal pa so ga bolečine v pljučih ponovno privedle v bolnišnico in v Ljubljani je moral prestati dve operaciji. Rahlo si je opomogel, po šestih mesecih pa je redna kontrola potrdila, da zahrbtna bolezen ne miruje. V ljubljanski bolnišnici so mu dva meseca lajšali bolečine; njegovi najdražji so ga obiskovali in upali, da bo Jožetova močna volja do življenja poskrbela za novo okrevanje. A je bilo ob vsej negi in medicinski pomoči trpljenja kar preveč. Štirje dnevi izboljšanja počutja so bolnikovo trpljenje spet poslabšali. Čeprav je ženo, njenega in svojega očeta poznal še ob sobotnem obisku, je v nedeljskem jutru za vselej zatisnil oči.

Bernard Kresnik

8. 7. 1933–22. 8. 1998

Na svetu ni nič mehkejšega ali slabotnejšega od vode. A v tem, kako načeti trdo in nepopustljivo, ji ni para. Da šibko premaga močno, da se trdo umakne nežnemu, vemo vsi, a se po tem nihče ne ravna.

(Lao Ce)

Tako vztrajen in nepopustljiv je bil. Za njim smo ostali njegovi najbližji, napojeni z njegovimi smernicami, obogateni z njegovimi razmišljanji in geni. Njegova zapuščina je bila v preteklih letih obogatena, doživela je veliko svetlih sprememb in ponosen bi bil, če bi jih lahko doživljal z nami.

Spomin nanj je ostal, ostala je njegova slika na nagrobniku. V nas je še vedno živ, priboril si je posebno mesto, kjer bo tudi ostal. Ostaja, dokler ostajamo mi.

Z nami ostajajo njegovi trdni in odločni koraki, njegove pristne in prepričljive besede. To je tisto, na kar se lahko opremo, temu lahko sledimo. To je najboljša popotnica, ki jo lahko nekdo nudi vsem, ki prihajajo za njim. Odločnost in prepričljivost. S tem lahko v življenju uspeš.

Ko se znajdemo v hudem, navidez brezizhodnem položaju, se sprašujemo, kako bi težave rešil on, kako bi ravnal, da bi bilo za vse prav. Ozremo se vase in ... po premisleku je marsikaj lažje rešljivo.

Na svoji poti skozi življenje se je le bežno ali pa močno dotaknil marsikoga. Tako kot je iz teh srečanj prihajal bogatejši on, tako so ob njem bogateji drugi.

Njegov slog življenja je dostikrat spominjal na Alkimistovo misel: »Zdramiti moraš čarobnost, ki je v tebi. Zaklad je torej pot, po kateri hodiš, in ne kraj, kamor si namenjen edini učitelji so ti ljudje, ki jih na svoji poti srečuješ.«

Njegov življenjski krog je sklenjen, njegovo poslanstvo je izpolnjeno. Svet je prepustil drugim. Zgodilo se je prehitro, ni bilo v naši moči, da bi to spremenili ... Smo pa ponosni, da je v nas del njega.

Vsi njegovi

Franc Grilc

1942-2007

Že leto dni te zemlja krije,
v gomili tih mirno spiš.
Srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš.
Kdo bi pozabil to gomilo,
kjer blago tvoje spi srce,
ki nas neskončno je ljubilo,
ves čas do zadnjega je dne?

Spomin

Franc Grilc,
po domače Vohnet, z Vrh

Teško je pozabiti človeka, ki ti je bil drag,
še težje je izgubiti ga za vedno, a najtežje
je naučiti se živeti brez njega.

Zelo te pogrešamo!

Prisrčna hvala vsem, ki se ga spominjate
in mu prižigate sveče.

Vsi tvoji, ki te pogrešamo

**Obletnica smrti
Alojza Kremzerja**

Globoke vezi, kot so ljubezen,
potrpežljivost, iskrenost, še dolga leta
spominjajo na očeta, moža, brata in dedija
in tudi po dolgih letih ne ugasne bolečina
slovesa.

Trinajst let je minilo od slovesa Alojza
Kremzerja. Ob preranem grobu prijatelji,
znanci, lovci in gozdarji obstojimo,
podoživimo dogodke iz preteklosti in
prižgemo svečo; njegovim najbližjim pa še
vedno nekdo močno manjka, še vedno se
jim utrne solza spomina.

Franc Švajger

1952-2008

Prazen dom je in dvorišče,
zaman oko te išče.
Ni več tvojega smehljava,
le trud in delo tvojih rok ostaja.
Spočij si žuljave dlani,
za vse še enkrat hvala ti.

Življenje včasih narekuje svojstvena pota,
še ta hip goreče utripa, a že v naslednjem
hipu ugaša. Kdaj nihče ne ve, ali pa je
morda le slutnja, slutnja, ki je tudi tisti
poslednji dan vodila Franca Švajgerja na
njegovo pogosto kmečko opravilo. Vendar
je bil ta dan drugačen od ostalih. Sicer zelo
redoljuben in natančen, se ta dan le ni
mogel takoj spraviti od doma. Kot da bi se
poslavljaj od žene, sina, svojega dvorišča, je
še malo postal, kaj postoril in v pozdrav
pomahal z roko. Takrat nihče ni vedel, da je
ta dan, 19. maj, njegovo slovo za zmeraj.

Njegova življenjska pot se je pričela v
Hudem Kotu v Kralovem pruhu, kjer se je
17. 8. 1952 rodil v številni družini s sedmimi
otroki (četrti po vrsti). Po končani osnovni
šoli se je moral zaposliti, da bi si prislužil
svoj kruh. Delal je v podjetju Ingmag
Josipdol v Kralovem pruhu v kamnolomu
v Hudem Kotu. Vse do leta 1972 je opravljal
težka dela kamnoseka in med tem časom
odslužil tudi vojaški rok. Leta 1972 pa se je
zaposlil na Gozdnem gospodarstvu Radlje
ob Dravi in delal kot sekač v gozdnem
revirju v Hudem Kotu. Zaradi potrebe
podjetja po izboljšanjem načinu spravila
lesa mu je bilo omogočeno usposabljanje
žičničarja v Lokah v letih 1980/81. Nato je
opravljal del vodenja žičničarjev
(žičničarske skupine), vse dokler mu je
zdravje to dopuščalo. Zaradi omejitev je
vmes opravljal tudi dela hišnika, dokler to
delovno mesto zaradi reorganizacije
podjetja ni bilo ukinjeno. Premeščen je bil v
invalidsko podjetje INPO v Spodnji Vižingi,
nazadnje pa na oddelk INPO Otiški Vrh,
kjer je leta 2004 tudi dočkal upokožitev.
Delavnost, radost in veselje so zaznamovali
njegovo življenjsko pot in ga obdarili tudi z
lepimi trenutki. Leta 1976 je spoznal
Marjano in se dve leti kasneje z njo poročil.

Sprva sta živela pri ženinih starših na
Primožu na Pohorju. Veliko sreče je bilo pri
hiši, ko se je leta 1979 rodila hči Majda in
dve leti kasneje sin Igor. Pridne delovne
roke so sedaj želele ustvariti mladi družini
lasten dom in tako sta z ženo kupila hišo v
Bistriškem Jarku. Vsega se je znal lotiti,
nobeno delo mu ni bilo prehudo. Kmalu je
tako uredil družini svoj zeleni dom, kamor
so se 1986 tudi preselili. Njegove delovne
roke nikoli niso znale počivati, vedno znova
se je rad vračal v gozd in opravljal dela z
motorno žago. Vedel in znal je pomagati
marsikomu, besede »ne« ni poznal.
Priljubljen je bil v širokem krogu
sorodnikov, sosedov in zancev. Kot desna
roka je spremljal svojo hčer in ji pomagal na
kmetiji, nato pa še sinu, ki je ostal doma. V
poseben ponos in veselje so mu bili njegovi
vnuki, ki so čutili dedkovo široko srce.

Letos julija bi dočakal 30 skupnih srečnih
let ob ženi Marjani, ki je dobro vedela, da je
znal vse deliti, le svoje bolečine ne. Vedno
je znal potrpeti, vse premagati in prenesti.
A tokrat ne. Ob tako nenadni izgubi
ostajata le neizmerna bolečina in sad
njegovih delovnih in ljubečih rok.

Žalujoči: žena Marjana, hči Majda in sin
Igor z družinama

Drago Dežman

1958-2007

Mineva leto žalosti, odkar te več med nami
ni. Kruta bolezen te vzela je, a nas strašno
boli srce.

S kamnite plošče nam črke nemo govoriijo,
da tam zate že eno leto drobne lučke v
spomin gorijo.

25. septembra mineva leto dni, odkar nas je
mного prerano zapustil dragi mož in oče
Drago Dežman s Kozjaka.

Hvala vsem, ki stojite ob njegovem
grobu, mu prinašate cvetje, prižigate sveče
in darujete svete maše v njegov spomin.
Hvala vsem, ki ga z molitvijo obdarite, tako
živel bo z nami vse dni.

Žalujoči: žena Mihaela ter sinova
Dani in Peter

Ivan Dravčbaher

1945-2008

Bila je zadnja sobota najlepšega meseca, 31. 5. 2008, ko si me zadnjič vprašal: »Ali mi bodo prišli danes pomagati?« Potem pa vse tiho je bilo, nič več besed, samo še otožen pogled na nas domače in na rojstno hišo. Odpeljali smo te v slovenjgraško bolnišnico v upanju, da se vrneš čim prej med nas. A je žal kruta usoda želela, da so se tvoje trudne oči že med potjo za vedno zaprle.

Tvoja življenjska pot ni bila lahka, vključevala je trdo delo na kmetiji in službo mlečnega kontrolorja. Ko si začel najbolj sodobno gospodariti, se je pričela bolezen, ena za drugo, tako dolgo, da si ostal na vozičku. S trdno voljo in upanjem, da bo zdravje boljše, si premagoval bolezen, a kruta usoda tega ni dopustila.

Zdaj te črna zemlja krije, v temnem grobu mirno spiš, a v srcih naših vedno ti živiš.

Žalujoci vsi domači,
posebno žena Tončka z otroki

Ciril Krajcer

1927-2007

Že eno leto mirno v grobu spiš,
bolečin več ne trpiš,
v naših srcih pa naprej živiš.

V naših mislih in srcih si vedno ti
in tako bo ostalo do konca naših dni.
Za njim je ostala boleča praznina. Vsem,
ki stojite ob njegovem grobu in mu
prižgete svečko, iskrena hvala.

Zelo te pogrešamo!
Tvoji najdražji

Tako tiho je odšel

Nekako ravno sredi leta se je tiho, kakor je živel, poslovil še zadnji kmečki gospodar Bldoner iz starejše generacije Jernejskih »pavrov«. Štiri dekleta in en fant, še ena posvojenka, tu živeča kot njihova, pa Jokl nekako med hlapcem in nekom, ki pač nima kam. Devet žlic pri mizi. Je že starša stiskala prava kriza, jemala smreko za smreko. Bldonerjevo ni velika kmetija, pa še tega je polovica tako nagnjena proti dolini, da sta vola komaj potegnila podel proti domu, če si z vsemi »šperilami« spraviš »furo« lesa do Bistrice. Že kmalu zatem, ko je zapokalo pri Jerneju in je prihrumel nacistični red, so bili kot trdna slovenska družina v nemilosti. Tilčka je morala v obvezno delo (arbajt dinst), če bo punca tiha in pridna, vas pustimo na miru sicer ... Štiri leta povsem zastojnega dela, štiri leta skoraj suženjstva. Menda še nisi dosegel polnih osemnajst, že si dobil poziv. Visoko rasel, močan in pomislite, povsem »blond«, prava slika arijca. Takoj v elitno enoto, s fronte na fronto. Si pravil, da si imel po tri angele varuhe. Preživel, se vrnil, zopet zbrana družina. Kmalu se je poslovil oče, mati in ti

sta gospodarila, skrbela za mlajše. So polagoma odhajale sestre ena za drugo, ustvarjale družine. Tudi življenjsko sopotnico si izbral povsem blizu, ne bogato, pač pa pridno, in tako je tudi vama zrasla družina, dekleta pa so ena za drugo izletela iz domačega gnezdeca. Ko je »havžngo« prevzel fant, sta se nekoliko bolj umaknila v svoj »štiblc«.

Trkati pričnejo pregarani dnevi, prečute noči, čakajo ti krokarji starostnih dni. Podobno kakor vsi kmetje ste tudi Bldonerji pretolkli tiste ubijajoče obvezne oddaje, davke, sem in tja še obmejne šikane.

Priden je moral biti ta Franc in pridna njegova žena, delavni vsi.

Je kje panj, ki ga nisi poznal, drevo, ki ga ti ne bi objel, je gruda, ki je nisi obrnil, jo skoraj prosil, da ti obrodi? Pač kmet še tistega davnega kova, navajen vsega hudega, prekaljen od krivic nekega časa, ki je grmel čez naše kraje. Pa vendarle; vedno dober sosed, pošten sokrajan hvala ti, stari Bldoner, za vse, za krajec kruha, vrček mošta, še najbolj pa vedno in povsod za tvojo prijazno besedo. In miren počitek, bomo rekli po naši stari navadi.

K. Valtl

ZAHVALA

Ob boleči izgubi življenjskega sopotnika Ivana Štruca iz Tomaške vasi se za izkazano nesebično pomoč in podporo v težkih trenutkih iskreno zahvaljujem sosedoma Goranu Štruca in Francu Turičniku, prijateljicam Hedi, Marjani, Sonji, Hildi, Zdenki, družinam Dobnik (Branku in Silvi), Čurč in Žužel. Prav tako se zahvaljujem govornikom Vinku Verčkovniku in Lojzetu Tomcu za tople besede slovesa, praporščakom Zveze borcev NOV, društva upokojencev in društva invalidov, moškemu pevskeemu zboru Šmartno za odpete žalostinke ter Maticu za zaigrano Tišino. Zdravnikom in medicinskemu osebju Zdravstvene postaje Mislinja se zahvaljujem za zdravljenje in skrb ter nego v času njegove dolgotrajne bolezni. Prav tako iskrena hvala Bolnišnici Slovenj Gradec, zdravnikom in medicinskemu osebju, ki so se trudili zanj do njegove smrti.

Hvala tudi vaščanom in ostalim, ki ste mi ustno ali pisno izrazili sožalje, darovali cvetje in sveče ter Ivana v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti.

Življenjska sopotnica Mojca

Janez Šmon

1970-1988

Avgusta mineva 20 let, odkar nas je v nežnem cvetu mladosti, v tragični nesreči, mnogo prerano za vedno zapustil naš sin in brat Janez Šmon, po domače Elbertov Janez. Hvala vsem, ki se ga spominjate, stojite pri njegovem grobu, prižigate sveče in prinašate cvetje.

Vsi njegovi

Mati zemlja te zdaj krije,
na gomilo sonce sije.
Lahen vetrič iz daljin
ti prinaša večni naš spomin.
Če ravno tu v grobu spiš,
v naših srcih vedno Ti živiš.

Dan odprtih vrat v drevesnici Omorik

Ida Robnik

Na Muti na Karavaningu drevesnica Omorika vsako leto organizira dan odprtih vrat. Letos je odprla svoja vrata 4. oktobra in številnim obiskovalcem pripravila pester program. Pod strokovnim vodstvom zaposlenih so si obiskovalci lahko ogledali sadike, od drevesnih, okrasnih vrst do cvetličnih vrst ter bili deležni strokovnih nasvetov za sajenje le-teh.

Drevesnico Omorika sta leta 1991 prevzela zakonca Marina in Vlado Planinšek, oba gozdarska strokovnjaka, ki sta v skoraj dveh desetletjih razširila dejavnost drevesnice od prvotne vzgoje iglavcev za potrebe območja Koroške na danes kompletne ponudbe načrtovanja in urejanja okolja na območju celotne Slovenije. Drevesnica danes obsega 18 ha površin in vključuje objekte za vzgojo rastlin ter upravno delovanje in seveda strojni park. Zaposluje 18 ljudi, vključno z lastnikoma.

Dan odprtih vrat so popestrili gostje iz Prlekije s kulinariko in običaji, mag. Vlasta Grabec je pripravila razstavo in prikaz tihožitij, aranžmajev in šopkov iz lubja, storžev in suhih rož, Nina Planinšek je razstavila ročno izdelan nakit s cvetličnimi motivi, Darko Kmetec je pripravil razstavo izdelkov iz korenin, fotografije iz narave z naslovom »Izpod njenega peresa« pa Matic Sever. V stari »pravljni hiši« je Vlado Planinšek s slikovno projekcijo predstavil parke in vrtove na Danskem. Za razvedrilo pa je poskrbel oktet fantov Pushlushtae, ki je z nenavadno izvedbo različnih zvrsti poznanih pesmi pritegnil pozornost obiskovalcev.

Marina Planinšek daje strokovne nasvete obiskovalcu

Razstava tihožitij, levo mag. Vlasta Grabec

Nina Planinšek ob svojihmi izdelkih

Vlado Planinšek med predavanjem

Gostje iz Prlekije, v sredini Nada Pinterič

Oktet Pushlushtae

ŠK Lesena hiša v Gornjem Gradu in Logarski dolini

Zdenka Jamnik, mentorica krožka, univ. dipl. ing. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Foto: B. Jamnik

V študijskem krožku raziskujemo stare lesene hiše, njihovo zgradbo in značilno arhitekturo. Proučujemo značilnosti vgrajenega lesa, predvsem tiste, ki so pomembne, da lahko lesena hiša dočaka starost sto in več let.

Poudarek naših druženj je na lesu kot najbolj naravnem gradbenem materialu. Prav zaradi tega smo se povezali s predstavniki GG Slovenj Gradec, ki so nam predstavili projekt Eko-etno hiša. S projektom želijo razviti koncept eko-etno gradnje objektov po vzoru pohorske krajinske stavbne dediščine, izdelati izvedbene načrte, postaviti pilotske objekte in osveščati javnost. Z namenom, da si ogledamo tudi proizvodnjo masivnih lesenih hiš, smo organizirali strokovno ekskurzijo v podjetje Smreka v Gornji Grad.

V petek, 26. 9. 2008, se nas je zbralo 22, tudi vodja projekta Eko-etno hiša g. Drago

Predstavitve podjetja GG SG in Smreke

Pogorevc, in odpeljali smo se z malim avtobusom. Pot nas je vodila od Vuzenice do Slovenj Gradca preko Graške Gore do Gornjega Gradu. Tam so nas prijazno sprejeli direktor GG Slovenj Gradec g. Silvo Pritrznik in direktor Smreke g. Bruno Zagode s svojima sodelavcema. Ogledali smo si film o podjetju GG Slovenj Gradec in njegovih dejavnostih. Poseben poudarek daje podjetje predelavi lesa iz kvalitetnih gozdov koroške pokrajine, kateremu želijo dodati čim večjo vrednost. To dosejajo tudi s proizvodnjo masivnih

lesenihiš iz domačega lesa, ki jo vršijo v podjetju Smreka v Gornjem Gradu, s katerim so poslovno povezani. Podjetje Smreka, ki v zavetju savinjskih gozdov deluje že več kot 50 let, je predstavil direktor g. Bruno Zagode. Izdelavo lesenih hiš in drugih lesenih objektov zagotavljajo s kvalitetnim lesom, sekanim na izbranih rastiščih slovenskih gozdov. V podjetju poudarjajo prednosti lesa pred ostalimi gradbenimi materiali in dodajajo, da je za vgrajen les zelo pomemben tudi čas sečnje to je zimska sečnja.

Prav to proučujemo tudi v krožku in ugotavljamo, da je les bil in ostaja najbolj primeren gradbeni material naše gozdnate krajine topel, varčen in okolju prijazen. Pod strokovnim vodenjem članov kolektiva Smreka smo si v treh skupinah ogledali proizvodnjo po vseh fazah. Spremljali smo jo z velikim zanimanjem, saj so med člani krožka »cimpermani«, mizarji, krovci streh ... Posebno doživetje je bil ogled vzorčne lesene hiše Menina, ki je v celoti izdelana iz lesa in naravnih materialov. Poleg dobrega strokovnega vodenja pa smo bili deležni še dobre pogostitve.

Pot nas je vodila proti Solčavi. Tam nas je sprejel gozdar Marko Slapnik, turistični vodnik, ki nam je na kratko predstavil kraj in nas popeljal do Logarske doline. Ogledali smo si slap Palenk in na novo izdelano leseno hišo iz ročno tesanih brun. Zanimiv je bil tudi ogled stare »olcarske bajte«, katere stene so ravno tako narejene iz še ročno tesanih brun. »Bajta«, ki je še dobro ohranjena, služi svojemu namenu, saj sprejema številne turiste, planšarje in popotnike, ki najdejo svoj mir v osrčju Logarske doline. Zapeljali smo se po dolini in panoramski cesti do kmetije Klemenšek. Med vožnjo nam je kolega Marko slikovito pripovedoval o značilnostih tega kraja, o kmetijah, infrastrukturi in ljudeh, ki se v tej dolini preživljajo pretežno s turizmom. Pri Klemenšku, na višini preko 1000 m, nas je poleg kmeta sprejel gozdar, mentor ŠK in župan Solčave g. Alojz Lipnik. Predstavil nam je delovanje svojega ŠK, in to kar na skednju, kjer smo se ob zbirki starega orodja kljub malo hladnemu vremenu počutili prav domače. Skedenj, ki je bil včasih poln desk in drugih stvari, je danes prijeten prostor za sprejem številnih gostov. V krožku je želel povezati vse ljudi ob panoramski cesti in tako privabiti turiste tudi v te kraje. Kmetija Klemenšek je ena prvih, na katerih je zaživel turizem in je kljub preko 100 ha veliki površini pomembna dopolnilna dejavnost. Preko krožka bodo s turističnimi tablami opremili panoramsko cesto. Table naj bi bile izdelane iz visokogorskega lesa iz

domačih logov, ki je še posebej zanimiv zaradi vej, grč. Posekan naj bi bil po luninem koledarju (v zimskem času). Tudi to proučujemo na našem ŠK. Prijazen sprejem na kmetiji Klemenšek, dobra predstavitev, predvsem pa spoznanje, da so študijski krožki oblika, ki ljudi povezuje in izobražuje, so za naše delo dobra spodbuda. Polni vtisov in novih idej smo se v poznih popoldanskih urah odpravili proti domu.

V imenu vseh članov ŠK in udeležencev ekskurzije se zahvaljujem direktorju GG Slovenj Gradec gospodu Silvu Pritrzniku za sodelovanje pri organizaciji ogleda

Vzorčna lesena hiša Menina

proizvodnje v podjetju Smreka. Posebna hvala tudi direktorju Smreke gospodu Brunu Zagode in sodelavcema za prijazen sprejem, bogato pogostitev in strokovno vodenje po proizvodnji.

Viharnik

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADec D.D.**

Izdaja:
Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Voranečev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 43 332
faks: 02 88 42 684
e-mail: viharnik@gg-sg.si

Direktor:
Silvo Pritrznik

Glavna in odgovorna urednica:
Ida Robnik

Uredniški odbor:
**Ida Robnik, Brane Širnik, Gorazd Mlinšek,
Jože Potočnik, Marta Krejan, Franc Jurač**

Lektorica:
Marta Krejan, prof.

Oblikovanje in grafična priprava:
Unigraf - Igor Senekovič, s.p., Prevalje

Tisk:
ZIP center, d.o.o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je
Viharnik proizvod informativnega značaja (tj. tarifne številke 3).

Tretja ježa v spomin - dr. Ferdinandu Kutniku

Ida Robnik

Koroški in Šaleški konjeniki so letos, 15. Avgusta, spet organizirali ježo v spomin svojemu članu dr. Ferdinandu Kutniku, kirurgu, ki se ga s hvaležnostjo spominjamo mnogi Korošci.

Zjutraj so odjezdili s
Cross Country kluba Legen
in po treh urah ježe
prispeli v Kotlje

Predstavniki konjenikov so položili venec v obliki podkve
na grob Ferdinanda Kutnika na pokopališču Barbara

Ker vaš avto ni igrača

Do 15 odstotkov dodatnega popusta!

BODI EKO, PLAČAJ MANJ!

www.ZavarovalnicaMaribor.si
080 19 20